

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

Zagreb, rujan 2017.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O MINISTARSTVU	2
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	3
	Financijski izvještaji	5
II.	REVIZIJA ZA 2016.	15
	Ciljevi i područja revizije	15
	Metode i postupci revizije	15
	Nalaz za 2016.	16
III.	MIŠLJENJE	51

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/17-01/5
URBROJ: 613-02-01-17-6

Zagreb, 5. rujna 2017.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE ZA 2016.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Ministarstva poljoprivrede (dalje u tekstu: Ministarstvo) za 2016.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 16. siječnja do 5. rujna 2017.

I. PODACI O MINISTARSTVU

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Djelokrug Ministarstva je uređen odredbama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 150/11, 22/12, 39/13, 125/13 i 148/13), koji je bio na snazi do 15. listopada 2016. te odredbama novog Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 93/16 i 104/16). Prema navedenim odredbama, Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove u području poljoprivrede, ribarstva, šumarstva, vodnog gospodarstva, ruralnog razvoja, gospodarenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, poljoprivredne politike, vodne politike, tržišnih i strukturnih potpora u poljoprivredi, prehrambene i duhanske industrije i veterinarstva vezano uz biljnu proizvodnju i agroekologiju, zaštitu biljnih sorti i priznavanje sorti poljoprivrednog bilja, promet i primjenu gnojiva i poboljšivača tla, biljnog zdravstva, prometa i primjenu sredstava za zaštitu bilja, te uzgoj uzgojno valjanih životinja. Propisuje mjere upravljanja i gospodarenja biološkim bogatstvima mora i slatkih voda. Određuje i kontrolira granice između unutarnjeg i vanjskoga ribolovnog mora, određivanje granica ribolovnih zona, propisuje namjene, vrste i količine ribolovnih alata i opreme u ribolovu, propisuje i uvjete za uzgoj ribe i drugih vodenih organizama, uvjete za obavljanje ribolova i uvjete za priznavanje organizacija proizvođača u ribarstvu. Nadalje, obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na šumarstvo, zaštitu šuma, uređivanje pravnih odnosa na šumama i šumskom zemljištu u vlasništvu države, osim imovinskopravnih poslova, drvnu industriju i lovstvo, inspekcijske poslove koji se odnose na šumarstvo i lovstvo, provodi međunarodne sporazume u dijelu koji se odnose na šumarstvo, uređenje odnosa i uvjeta proizvodnje, prometa i uporabe šumskog sjemena i šumskih sadnica, šumarske ekologije, zaštite šuma od elementarnih nepogoda i antropogenih utjecaja, požara, očuvanje šumskih genetskih izvora i šumskog reproduksijskog materijala. Također, obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: upravljanje vodama i vodno - gospodarskim sustavom. Ministarstvo provodi i koordinira mjere ruralnog razvoja, razvitka seoskog prostora, ekološke i održive poljoprivrede, poljoprivrednog zadrugarstva i drugih oblika udruživanja u poljoprivredi i ribarstvu, promicanje autohtonih proizvoda, marketinške pripreme poljoprivredno - prehrambenih proizvoda, očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja. Uređuje pravne odnose na poljoprivrednom zemljištu, osim imovinskopravnih poslova, pokreće i vodi postupak komasacije, osim imovinskopravnih poslova, prenamjene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko, zaštitu poljoprivrednog zemljišta, vođenje evidencije o poljoprivrednom zemljištu. Obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na zdravstvenu ispravnost, higijenu i kakvoću hrane, hrane za životinje i organizaciju službenih kontrola. Također provodi mjere radi otkrivanja i sprječavanja pojave zaraznih bolesti životinja, zaštitu životinja i veterinarske lijekove, propisuje uvjete i kontrolu životinja i proizvoda životinjskog podrijetla u proizvodnji i prometu. Ministarstvo obavlja poslove fitosanitarne i granične veterinarske inspekcije, inspekcijske poslove u poljoprivredi, ribarstvu, veterinarstvu te u skladu s posebnim propisom o hrani, inspekcijske poslove koji se odnose na zdravstvenu ispravnosti i higijenu hrane i hrane za životinje te kakvoću primarnih poljoprivrednih proizvoda, hrane i hrane za životinje.

Ministarstvo koordinira i usklađuje hrvatsku poljoprivrednu politiku i politiku ruralnog razvoja s odgovarajućim politikama Europske unije (dalje u tekstu: EU) u dijelu koji se odnosi na poljoprivredu, prehranu, ruralni razvoj i ribarstvo, provodi projekte iz fondova i programa EU i ostalih oblika međunarodne pomoći, obavlja poslove koji se odnose na sudjelovanje Republike Hrvatske u radu tijela EU u područjima iz njegove nadležnosti te druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost posebnim propisima.

Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva (Narodne novine 80/13, 16/14 i 50/14), za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva su ustrojeni Kabinet ministra, Samostalna služba za odnose s javnošću i informiranje, Samostalna služba za akreditaciju Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i potvrđivanje provedbe programa potpore u ribarstvu, Samostalna služba za unutarnju reviziju, Glavno tajništvo, Uprava za pravne i financijske poslove, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju, Uprava sigurnosti hrane i fito sanitarne politike, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Uprava vodnog gospodarstva te Uprava ribarstva.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva je planirano 1 286 zaposlenika za obavljanje poslova Ministarstva. Koncem 2016., Ministarstvo je imalo 870 zaposlenika.

Do 22. siječnja 2016., zakonski predstavnik Ministarstva bio je dipl. ing. Tihomir Jakovina, kada je imenovan prof. dr. sc. Davor Romić. Od 19. listopada 2016., zakonski predstavnik Ministarstva je dipl. iur. Tomislav Tolušić.

Stupanjem na snagu Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave iz listopada 2016., iz Ministarstva je izdvojena Uprava vodnog gospodarstva, a poslove koji se odnose na upravljanje vodama i vodno - gospodarskim sustavom je preuzelo Ministarstvo zaštite okoliša i energetike.

Planiranje

Financijski plan Ministarstva za 2016. je iznosio 6.470.562.085,00 kn. Izmjenama i dopunama i preraspodjelama financijski plan je smanjen za 278.752.425,00 kn ili 4,3 % te iznosi 6.191.809.660,00 kn. Na navedeno smanjenje su najvećim dijelom utjecali kapitalni projekti koji se odnose na izgradnju vodokomunalne infrastrukture te mjere koje se provode u okviru Zajedničke poljoprivredne politike EU (dalje u tekstu: ZPP), a najvećim dijelom se financiraju iz sredstava pomoći EU.

Smanjena su sredstva za provedbu aktivnosti i projekata u okviru programa Razvoj sustava javne odvodnje i zaštite voda i mora u iznosu 217.789.337,00 kn ili 19,0 %, Ribarstvo u iznosu 55.651.581,00 kn ili 13,8 %, Ruralni razvoj u iznosu 37.164.109,00 kn ili 2,3 %, Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda u iznosu 17.853.795,00 kn ili 43,6 %, Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem u iznosu 16.169.952,00 kn ili 7,1 % te Razvoj i upravljanje vodoopskrbnim sustavom u iznosu 602.439,00 kn ili 54,8 %. Povećana su sredstva planirana za provedbu aktivnosti i projekata u okviru programa Gospodarenje i zaštita šumskih resursa, lovišta i divljači u iznosu 30.348.660,00 kn ili 22,0 %, Poljoprivreda u iznosu 20.661.153,00 kn ili 0,8 %, Veterinarstvo i sigurnost hrane u iznosu 15.337.584,00 kn ili 4,7 % te Poticanje razvoja industrijske prerade drva u iznosu 131.391,00 kn ili 1,4 %.

Rashodi i izdaci su planirani za provedbu deset programa, i to: Poljoprivreda u iznosu 2.603.874.556,00 kn, Ruralni razvoj u iznosu 1.563.290.984,00 kn, Ribarstvo u iznosu 347.480.419,00 kn, Razvoj sustava javne odvodnje i zaštite voda i mora u iznosu 925.630.586,00 kn, Veterinarstvo i sigurnost hrane u iznosu 339.594.300,00 kn, Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem u iznosu 210.675.248,00 kn, Gospodarenje i zaštita šumskih resursa, lovišta i divljači u iznosu 168.234.660,00 kn, Sustav navodnjavanja i zaštite od štetnog djelovanja voda u iznosu 23.066.205,00 kn, Poticanje razvoja industrijske prerade drva u iznosu 9.465.141,00 kn te Razvoj i upravljanje vodoopskrbnim sustavom u iznosu 497.561,00 kn.

Prema izvorima sredstava, financiranje navedenih programa je planirano iz sredstava pomoći EU u iznosu 3.600.621.890,00 kn, državnog proračuna u iznosu 2.148.212.391,00 kn, zaduživanja u iznosu 221.235.198,00 kn, prihoda po posebnim propisima u iznosu 221.140.181,00 kn i vlastitih prihoda u iznosu 600.000,00 kn.

Sredstva pomoći EU se odnose na sredstva Europskog poljoprivrednog jamstvenog fonda (dalje u tekstu: EPJF) u iznosu 1.534.033.685,00 kn, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (dalje u tekstu: EPFRR) u iznosu 1.007.138.304,00 kn, Kohezijskog fonda u iznosu 637.636.100,00 kn, Pomoći EU za financiranje projekata iz programa IPA i IPARD u iznosu 239.846.262,00 kn, sredstva Ribarskih fondova u iznosu 165.934.036,00 kn i druge refundacije iz sredstava pomoći EU u iznosu 16.033.503,00 kn.

Sredstva EPJF čine 42,6 % sredstava pomoći EU, a namijenjena su za mjere koje se provode u okviru ZPP, izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima u iznosu 1.429.701.890,00 kn i Mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda u iznosu 104.331.795,00 kn. Sredstva EPFRR čine 28,0 % sredstava pomoći EU, a namijenjena su za realizaciju mjera ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP u iznosu 997.609.470,00 kn i Tehničku pomoć programa Ruralni razvoj u iznosu 9.528.834,00 kn. ZPP se provodi putem dva stupa, a financira se iz proračuna EU i državnog proračuna. Prvi stup se odnosi na izravna plaćanja i na zajedničku organizaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda, a osigurava izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima u zemljama članicama radi osiguranja stabilnog dohotka uz stabilne i prihvatljive cijene poljoprivrednih proizvoda na tržištu EU. Zajednička organizacija tržišta obuhvaća mjere koje se primjenjuju na uređenju unutarnjeg tržišta poljoprivrednih proizvoda i trgovinske mehanizme, odnosno mjere koje se primjenjuju na vanjskom tržištu. Drugi stup je usmjeren na smanjivanje razlika između regija EU, a obuhvaća mjere ruralnog razvoja.

Nacionalna omotnica Republike Hrvatske utvrđena Ugovorom o pristupanju Republike Hrvatske EU sadrži sredstva za izravna plaćanja te mjere i pravila koja se odnose na zajedničku regulaciju tržišta poljoprivrednih proizvoda i druge mjere kojima se ostvaruju ciljevi poljoprivredne politike. Za izravna plaćanja u poljoprivredi predviđena je ukupna omotnica od 373 milijuna eura godišnje, uz postupno povećanje udjela financiranja iz EPJF tijekom deset godina. Prema navedenoj dinamici, u 2016. je za proizvodnju 2015. predviđeno 35,0 % sredstava iz EPJF uz mogućnost nadopune izravnih plaćanja iz državnog proračuna do 100,0 % iznosa nacionalne omotnice. Za izravna plaćanja za razminirano poljoprivredno zemljište omotnica na godišnjoj razini iznosi do 9,6 milijuna eura. Osim navedenog, Republika Hrvatska se odlučila za korištenje 15,0 % programskih sredstava EPFRR za potrebe izravnih plaćanja u okviru fleksibilnosti između stupova ZPP (prebacivanje iz EPFRR u EPJF) u iznosu 49,825 milijuna eura. Na temelju navedenog, ukupna omotnica za izravna plaćanja je povećana s 373 milijuna eura na 432,425 milijuna eura.

Uredbom o financijskoj strukturi omotnice za program izravnih plaćanja u 2015. godini (Narodne novine 44/16) utvrđena je godišnja gornja nacionalna granica za izravna plaćanja koja se financiraju iz EPJF u iznosu 3.305.672.913,00 kn. Za financiranje dopunskih nacionalnih izravnih plaćanja po mjerama, ukupna omotnica iznosi 1.245.208.976,00 kn, od čega su plaćanja putem Mjere 18 – Financiranje dodatnih izravnih plaćanja za Republiku Hrvatsku 356.424.812,00 kn. S obzirom na to da je ugovorima o provođenju EU projekata predviđeno osiguranje nacionalne komponente, u državnom proračunu, vrijednosno značajnija sredstva su planirana za sufinanciranje izravnih plaćanja u poljoprivredi i mjera uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda koja se provode u okviru ZPP u iznosu 896.146.313,00 kn, od čega se na izravna plaćanja odnosi 871.747.925,00 kn. Kako se potpore u iznimno osjetljivim sektorima (mliječne krave, rasplodne krmače, šećerna repa, duhan i maslinovo ulje) ne potiču u EU, Republika Hrvatska je dobila mogućnost da iz državnog proračuna može isplaćivati potpore u iznimno osjetljivim sektorima u prijelaznom razdoblju, tri godine nakon ulaska u EU.

Sredstva za isplatu navedenih potpora su planirana na poziciji Izravna plaćanja u poljoprivredi u iznosu 135.744.174,00 kn.

Programom Ruralni razvoj je predviđena 61 operacija u okviru 36 podmjera, odnosno 15 mjera, uz Tehničku pomoć i Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Republiku Hrvatsku te IAKS mjere ruralnog razvoja koje se isplaćuju korisnicima potpora u poljoprivredi na temelju podnesenog jedinstvenog zahtjeva za plaćanje. Ukupna alokacija sredstava po svim mjerama iznosi 2.383.294.500 EUR, od čega se na sredstva predviđena za ulaganja u fizičku imovinu odnosi 667.058.824 EUR ili 28,0 % ukupne alokacije sredstava. U 2016. su za operacije u okviru devet provedbenih mjera planirana sredstva EPFRR na poziciji ZPP – Mjere ruralnog razvoja u iznosu 997.609.470,00 kn. Učešće Republike Hrvatske u mjerama ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP je planirano u iznosu 191.317.619,00 kn.

Zaduživanje je planirano za realizaciju projekata iz nadležnosti Hrvatskih voda u iznosu 221.235.198,00 kn. Za realizaciju kapitalnog projekta Izgradnja vodokomunalne infrastrukture u iznosu 201.281.412,00 kn, zaduživanje je planirano iz sredstva zajma Europske investicijske banke (EIB) u iznosu 100.640.706,00 kn i zajma Razvojne banke vijeća Europe (CEB) u iznosu 100.640.706,00 kn, a za realizaciju tekućeg projekta Zaštita Jadrana od onečišćenja, zaduživanje je planirano iz sredstva zajma Svjetske banke (IBRD) u iznosu 19.953.786,00 kn.

Prema odredbi članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08, 136/12 i 15/15), uz proračun se donose projekcije za sljedeće dvije godine. Ministarstvo je uz proračun za 2016. donijelo projekcije za 2017. i 2018. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi i izdaci za 2017. u iznosu 5.815.614.439,00 kn te za 2018. u iznosu 7.492.430.640,00 kn. Projekcije za 2017. i 2018. su donesene u ožujku 2016., u vrijeme prije izdvajanja poslova iz područja vodnog gospodarstva.

Financijski izvještaji

Ministarstvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji za proračunsku godinu: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Bilješke uz financijske izvještaje, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji i godišnji Izvještaj o obvezama.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2016., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 5.851.272.238,00 kn, što je za 753.818,00 kn više u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi su za 2016. ostvareni za 340.537.422,00 kn ili 5,5 % manje od planiranih.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2015.	Ostvareno za 2016.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Prihodi iz proračuna	4.691.458.072,00	3.823.661.011,00	81,5
2.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	819.910,00	696.920,00	85,0
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	178.644.369,00	191.192.794,00	107,0
4.	Prihodi od imovine	2.869.560,00	3.016.218,00	105,1
5.	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna	976.677.399,00	1.832.668.429,00	187,6
6.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	49.110,00	36.866,00	75,1
	Ukupno	5.850.518.420,00	5.851.272.238,00	100,0

Vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna koji čine 65,3 % ukupnih prihoda te prihodi od pomoći iz inozemstva koji čine 31,3 % ukupnih prihoda. Prihodi iz državnog proračuna su namijenjeni za financiranje rashoda poslovanja u iznosu 3.811.886.548,00 kn i za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 11.774.463,00 kn. Od ukupno ostvarenih prihoda za financiranje rashoda poslovanja u iznosu 3.811.886.548,00 kn, na prihode ostvarene za isplatu potpora u poljoprivredi putem Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje u tekstu: Agencija) se odnosi 2.998.554.234,00 kn ili 78,7 %. Vrijednosno značajnija sredstva su doznačena za izravna plaćanja u poljoprivredi u iznosu 2.300.676.148,00 kn i mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda u iznosu 100.483.874,00 kn, koja se provode u okviru ZPP. Za izravna plaćanja u poljoprivredi sredstva su doznačena iz EPJF u iznosu 1.429.747.272,00 kn i proračuna u iznosu 870.928.876,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu, prihodi iz EPJF su ostvareni manje za 532.469.384,00 kn ili 27,0 %, jer su sredstva za pojedine mjere izravnih plaćanja temeljem jedinstvenih zahtjeva podnesenih u 2015., jednim dijelom bila osigurana u godini podnošenja zahtjeva putem predujma, a razlika do 100,0 % omotnice doznačena je u 2016. U 2015., iz EPJF je isplaćena ukupna omotnica za izravna plaćanja za proizvodnu 2014. i predujam za 2015. Za financiranje nacionalnih potpora u poljoprivredi prihodi su ostvareni u iznosu 277.318.395,00 kn, a vrijednosno značajnija sredstva su doznačena za isplatu potpora u iznimno osjetljivim sektorima u iznosu 135.431.384,00 kn ili 48,8 %, intervencije u ribarstvu u iznosu 74.826.302,00 kn ili 27,0 % te za održavanje eko sustava ribnjaka u iznosu 7.598.250,00 kn ili 2,7 %. Za IAKS mjere ruralnog razvoja koje se u cijelosti financiraju iz državnog proračuna, prihodi su ostvareni u iznosu 28.881.854,00 kn, što čini 10,4 % sredstava ostvarenih za financiranje nacionalnih potpora, a odnose se na potporu za integriranu poljoprivrednu proizvodnju u iznosu 27.916.186,00 kn i potporu za očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja u iznosu 965.668,00 kn. Za sufinanciranje mjera ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP iz proračuna je doznačeno 189.628.686,00 kn, što čini 6,3 % ostvarenih prihoda za isplatu potpora u poljoprivredi putem Agencije.

U okviru prihoda iz državnog proračuna su iskazana sredstva zajma Europske investicijske banke (EIB) i Razvojne banke vijeća Europe (CEB), namijenjena za kapitalni projekt Izgradnja vodokomunalne infrastrukture u iznosu 171.281.413,00 kn i sredstva zajma Svjetske banke (IBRD) namijenjena za realizaciju tekućeg projekta Zaštita Jadrana od onečišćenja u iznosu 19.953.784,00 kn.

Prihodi od pomoći iz inozemstva su ostvareni u iznosu 1.832.668.429,00 kn i čine 31,3 % ukupnih prihoda. Odnose se na sredstva Europskih strukturnih investicijskih fondova u iznosu 1.589.186.471,00 kn i druge pomoći EU u iznosu 243.481.958,00 kn, od čega se na sredstva iz pretpripravnog programa IPARD odnosi 226.954.523,00 kn. U okviru pomoći EU ostvarenih iz ESI fondova evidentirana su sredstva EPFRR u iznosu 1.002.334.853,00 kn namijenjena za realizaciju programa Ruralni razvoj, Kohezijskog fonda namijenjena za realizaciju dva kapitalna projekta u iznosu 512.874.660,00 kn, Operativni program okoliš prioritet II i III u iznosu 484.904.882,00 kn i Operativni program konkurentnost i kohezija 2014.-2020. u iznosu 27.969.778,00 kn te sredstva Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo namijenjena za realizaciju Operativnog programa ribarstva u iznosu 73.976.958,00 kn.

Sredstva EPFRR su doznačena za isplatu potpora u poljoprivredi korisnicima mjera ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP u iznosu 995.326.370,00 kn i za jačanje administrativnih kapaciteta u okviru programa Ruralni razvoj (Tehnička pomoć) u iznosu 7.008.483,00 kn. U Agenciji je uspostavljen Integrirani administrativni i kontrolni sustav (dalje u tekstu: IAKS) kao obvezan alat za kontrolu plaćanja u poljoprivredi. Putem navedenog sustava, zemlje članice EU dodjeljuju, prate i kontroliraju plaćanja poljoprivrednicima vezano uz izravna plaćanja i mjere ruralnog razvoja koje se podnose na jedinstvenom zahtjevu za plaćanje. U 2016., za IAKS mjere ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP-a, sredstva su osigurana u EPFRR u visini 85,0 % i državnom proračunu 15,0 %. Od ukupno doznačenih sredstava iz EPFRR u iznosu 995.326.370,00 kn, vrijednosno značajnija sredstva su doznačena za IAKS mjere ruralnog razvoja u iznosu 478.484.943,00 kn (Mjera 10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti 17.323.953,00 kn, Mjera 11 - Ekološki uzgoj 166.903.773,00 kn i Mjera 13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima 294.257.217,00 kn) te za Mjeru 18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Republiku Hrvatsku u iznosu 275.219.318,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu, prihodi od pomoći iz inozemstva su povećani za 855.991.030,00 kn ili 87,6 %. Na navedeno povećanje su najvećim dijelom utjecale IAKS mjere ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP-a, a u prošlim godinama su se provodile nacionalne mjere ruralnog razvoja koje su financirane isključivo iz državnog proračuna.

Prihodi od upravnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, evidentirani su u iznosu 191.192.794,00 kn i čine 3,3 % ukupnih prihoda, a ostvareni su prema propisima o šumarstvu u iznosu 133.505.296,00 kn, veterinarstvu u iznosu 36.394.886,00 kn, ribarstvu u iznosu 16.541.299,00 kn, zaštiti bilja u iznosu 2.684.630,00 kn, lovstvu u iznosu 1.062.040,00 kn i drugim propisima u iznosu 1.004.643,00 kn. U okviru prihoda ostvarenih prema propisima o šumarstvu, vrijednosno su najznačajniji prihodi ostvareni od naknade za korištenje općekorisne funkcije šume (dalje u tekstu: OKFŠ) u iznosu 133.505.296,00 kn. Prema odredbama članka 61., 62. i 63. Zakona o šumama (Narodne novine 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13 i 94/14), financijska sredstva potrebna za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima, odnosno za osiguravanje biološke obnove šuma te za znanstvene radove i programe u području šumarstva, osiguravaju se sredstvima trgovačkog društva za biološku obnovu u kontinentalnim šumama u vlasništvu Republike Hrvatske, iz naknade za korištenje OKFŠ i sredstvima iz drugih izvora.

Pravne i fizičke osobe koje u Republici Hrvatskoj obavljaju gospodarsku djelatnost, plaćaju navedenu naknadu u visini 0,0265 % od ukupnih prihoda ili ukupnih primitaka, koja se uplaćuje na poseban račun za namjene iz članka 64. navedenog Zakona, tromjesečno i po završnom računu. Uplaćena sredstva raspoređuju se razmjerno udjelu u površini šuma i šumskih zemljišta Republike Hrvatske u skladu šumogospodarskim planovima i programima u području šumarstva.

Do 1. srpnja 2016., navedena naknada se raspoređivala između Ministarstva i Savjetodavne službe u omjeru 83,1 % : 16,9 %, a od 1. srpnja se raspoređuje u omjeru 81,5 % : 18,5 %. Od ukupno naplaćene naknade za korištenje OKFŠ u iznosu 162.991.310,00 kn, u prihodima je iskazan dio koji pripada Ministarstvu u iznosu 133.505.296,00 kn.

Prihodi od imovine se odnose na lovozakupnine u iznosu 2.218.293,00 kn, naknade za koncesije za prava na lov u iznosu 797.758,00 kn i tečajne razlike u iznosu 167,00 kn.

Vrijednosno značajniji prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga se odnose na prihode od internog kafića u iznosu 616.448,00 kn i prihode od zakupa prostora u poslovnoj zgradi u Zagrebu, Ulica Grada Vukovara 78, u iznosu 80.472,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2016., ukupni rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu 5.862.130.240,00 kn, što je za 48.141.305,00 kn ili 0,8 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi i izdaci

u kn

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno za 2015.	Ostvareno za 2016.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	131.268.760,00	131.047.148,00	99,8
2.	Materijalni rashodi	413.407.390,00	392.482.411,00	94,9
3.	Financijski rashodi	1.759.772,00	1.204.879,00	68,5
4.	Subvencije	3.991.301.904,00	3.712.533.003,00	93,0
5.	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	578.895.027,00	938.697.151,00	162,2
6.	Drugi rashodi	239.154.359,00	478.805.244,00	200,2
7.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	11.875.955,00	9.442.542,00	79,5
8.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	446.325.768,00	197.917.862,00	44,3
	Ukupno	5.813.988.935,00	5.862.130.240,00	100,8
	Višak prihoda	36.529.485,00	0,00	-
	Manjak prihoda	0,00	10.858.002,00	-

Manjak prihoda je evidentiran u iznosu 10.858.002,00 kn. Iz prošlih razdoblja je prenesen višak prihoda u iznosu 205.741.571,00 kn te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 194.883.569,00 kn.

Vrijednosno su najznačajniji rashodi za subvencije u iznosu 3.712.533.003,00 kn, koji čine 63,3 % ukupnih rashoda i izdataka te pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u iznosu 938.697.151,00 kn, koji čine 16,0 % ukupnih rashoda i izdataka.

Svi drugi rashodi, rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, tekuće donacije, kapitalne pomoći, prijenosi EU sredstava subjektima izvan općeg proračuna, rashodi za nabavu nefinancijske imovine te izdaci za financijsku imovinu i otplatu zajmova u iznosu 1.210.900.086,00 kn, čine 20,7 % ukupnih rashoda i izdataka.

U okviru materijalnih rashoda, vrijednosno su najznačajniji rashodi za usluge u iznosu 327.183.916,00 kn, koji čine 83,4 % materijalnih rashoda.

Odnose se na zdravstvene i veterinarske usluge u iznosu 238.066.906,00 kn, računalne usluge u iznosu 34.260.875,00 kn, intelektualne usluge u iznosu 22.508.269,00 kn, usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu 10.782.269,00 kn, usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu 9.379.487,00 kn, zakupnine i najamnine u iznosu 3.568.011,00 kn, usluge promidžbe i informiranja u iznosu 2.958.423,00 kn, komunalne usluge u iznosu 1.061.518,00 kn i druge usluge u iznosu 4.598.158,00 kn.

Vrijednosno značajnije zdravstvene i veterinarske usluge se odnose na usluge zdravstvene zaštite životinja u iznosu 143.071.676,00 kn, službene kontrole veterinarske inspekcije u iznosu 45.140.801,00 kn, zbrinjavanje i neškodljivo uništavanje lešina u iznosu 38.760.418,00 kn te premještanje životinja u iznosu 5.306.147,00 kn.

Vrijednosno značajniji rashodi za subvencije su ostvareni u okviru programa Poljoprivreda u iznosu 2.532.149.029,00 kn ili 68,2 %, Ruralni razvoj u iznosu 961.027.408,00 kn ili 25,9 %, Gospodarenje i zaštita šumskih resursa, lovišta i divljači (OKFŠ) u iznosu 114.036.662,00 kn ili 3,1 % i programa Ribarstvo u iznosu 95.885.081,00 kn ili 2,6 % rashoda za subvencije. Rashodi za subvencije programa Poljoprivreda se odnose na izravna plaćanja koja se provode u okviru ZPP-a u iznosu 2.296.677.246,00 kn, plaćanja u iznimno osjetljivim sektorima koja se u cijelosti financiraju iz državnog proračuna u iznosu 134.986.006,00 kn te mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda koje se provode u okviru ZPP-a u iznosu 100.485.777,00 kn. U 2016. Započela je isplata mjera ruralnog razvoja koje se najvećim dijelom financiraju iz proračuna EU, odnosno iz EPFRR, a odnose se na IAKS mjere ruralnog razvoja u iznosu 565.545.577,00 kn ili 58,8 % (Mjera 10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti 20.427.538,00 kn, Mjera 11 - Ekološki uzgoj 197.198.044,00 kn i Mjera 13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima 347.919.995,00 kn) te Mjera 18 -Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja u iznosu 344.590.893,00 kn ili 35,9 % rashoda za subvencije programa Ruralni razvoj. Rashodi za subvencije za IAKS mjere ruralnog razvoja koje se u cijelosti financiraju iz državnog proračuna iznose 50.890.938,00 kn. Odnose se na potpore za očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta i kultivara poljoprivrednog bilja u iznosu 22.974.752,00 kn i potpore za integriranu poljoprivrednu proizvodnju u iznosu 27.916.186,00 kn. Rashodi za subvencije u sektoru ribarstva su ostvareni u iznosu 95.885.081,00 kn, a odnose se na intervencije na tržištu proizvoda ribarstva u iznosu 87.318.868,00 kn i potpore za održavanje eko sustava ribnjaka u iznosu 8.566.213,00 kn.

Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna se odnose na rashode za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u iznosu 742.856.384,00 kn, pomoći unutar općeg proračuna u iznosu 193.045.017,00 kn i pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna u iznosu 2.795.750,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu, rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna su povećani za 359.802.124,00 kn ili 62,2 %. Na navedeno povećanje je najvećim dijelom utjecala realizacija Operativnog programa okoliš prioritet II i III iz nadležnosti Hrvatskih voda.

Vrijednosno značajniji rashodi za pomoći temeljem prijenosa EU sredstava se odnose na prijenos navedenih sredstva Hrvatskim vodama za realizaciju Operativnog programa okoliš prioritet II i III u iznosu 484.417.959,00 kn i županijama za financiranje troškova razminiranja u iznosu 115.224.791,00 kn te prijenos sredstava gradovima i općinama u ruralnim područjima za poboljšanje i razvoj infrastrukture u okviru realizacije programa IPARD u iznosu 100.440.552,00 kn.

Vrijednosno značajniji rashodi za pomoći unutar općeg proračuna su ostvareni u okviru programa Veterinarstvo i sigurnost hrane u iznosu 73.858.416,00 kn, za zdravstvenu zaštitu životinja u iznosu 55.342.677,00 kn i monitoring u iznosu 18.515.739,00 kn te za realizaciju projekata iz nadležnosti Hrvatskih voda u iznosu 56.863.957,00 kn, kapitalnog projekta Operativni program okoliš prioritet II i III u iznosu 46.843.701,00 kn i tekućeg projekta Zaštita Jadrana od onečišćenja u iznosu 10.020.256,00 kn.

Drugi rashodi se odnose na kapitalne pomoći doznačene poljoprivrednicima, obrtnicima te trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 336.088.500,00 kn, prijenos sredstava iz programa IPARD subjektima izvan općeg proračuna u iznosu 126.513.972,00 kn, tekuće donacije u iznosu 16.195.035,00 kn i naknade štete u iznosu 7.737,00 kn. U odnosu na prethodnu godinu navedeni rashodi su povećani za 239.650.885,00 kn ili 100,2 %.

Na navedeno povećanje je najvećim dijelom utjecao prijenos sredstava pomoći EU krajnjim korisnicima u okviru Operativnog programa ribarstva u iznosu 128.517.664,00 kn i programa Ruralni razvoj u iznosu 123.677.136,00 kn, s čijom realizacijom se započelo u 2016.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine se odnose na ulaganja u komunikacijsku opremu u iznosu 4.534.738,00 kn, licence u iznosu 1.894.584,00 kn, računala i računalnu opremu u iznosu 1.774.272,00 kn, računalne programe u iznosu 883.263,00 kn, opremu za održavanje i zaštitu te drugu opremu u iznosu 355.685,00 kn.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova se odnose na izdatke za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova odobrenih za realizaciju kapitalnog projekta Izgradnja vodokomunalne infrastrukture u iznosu 171.281.413,00 kn i tekućeg projekta Zaštita Jadrana od onečišćenja u iznosu 19.953.785,00 kn, iz nadležnosti Hrvatskih voda te za kupnju poslovne zgrade putem financijskog najma u iznosu 6.682.664,00 kn.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2016., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 538.932.696,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2016.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2016.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	146.877.616,00	128.100.762,00	87,2
1.1.	Građevinski objekti	38.175.550,00	36.175.084,00	94,8
1.2.	Postrojenja i oprema	14.045.917,00	15.111.555,00	107,6
1.3.	Prijevozna sredstva	5.251.477,00	2.836.621,00	54,0
1.4.	Nefinancijska imovina u pripremi	81.662.282,00	69.061.718,00	84,6
1.5.	Druga nefinancijska imovina	7.742.390,00	4.915.784,00	63,5
2.	Financijska imovina	1.841.708.154,00	410.831.934,00	22,3
2.1.	Novčana sredstva	58.027,00	500.671,00	862,8
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, te za više plaćene poreze i ostalo	8.682.483,00	16.102.536,00	185,5
2.3.	Potraživanja za dane zajmove	1.563.335.399,00	153.378.820,00	9,8
2.4.	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici	31.391.239,00	31.332.939,00	99,8
2.5.	Potraživanja za prihode poslovanja	227.508.294,00	199.728.346,00	87,8
2.6.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	10.732.712,00	9.788.622,00	91,2
	Ukupno imovina	1.988.585.770,00	538.932.696,00	27,1
3.	Obveze	122.181.401,00	98.393.066,00	80,5
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	82.436.854,00	82.697.478,00	100,3
3.2.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	16.907.562,00	12.334,00	0,1
3.3.	Obveze za kredite i zajmove	22.836.985,00	15.683.254,00	68,7
4.	Vlastiti izvori	1.866.404.369,00	440.539.630,00	23,6
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	1.988.585.770,00	538.932.696,00	27,1
	Izvanbilančni zapisi	967.017.212,00	508.190.484,00	52,6

U odnosu na stanje iskazano početkom 2016., vrijednost ukupne imovine, kao i obveza i vlastitih izvora je smanjena za 1.449.653.074,00 kn ili 72,9 %. Na navedeno smanjenje je utjecalo izdvajanje Uprave za vodno gospodarstvo i njeno pripajanje Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, u listopadu 2016. Temeljem sastavljene diobene bilance iz poslovnih knjiga Ministarstva je brisana imovina u vrijednosti 1.516.437.012,00 kn, a odnosi se na financijsku imovinu u iznosu 1.516.099.679,00 kn i nefinancijsku imovinu (računala i računalnu opremu, uredski namještaj, telefone i drugu komunikacijsku opremu te prijevozna sredstva) u iznosu 337.333,00 kn. U okviru nefinancijske imovine iskazana su potraživanja za povrat glavnice dugoročnih zajmova odobrenih u prošlim godinama Hrvatskim vodama u iznosu 1.494.491.470,00 kn i potraživanja za kamate na dane zajmove u iznosu 3.114.144,00 kn, te potraživanja za koncesije za gospodarsko korištenje voda i javnog vodnog dobra u iznosu 18.494.065,00 kn. Potraživanja za povrat glavnice dugoročnih zajmova se odnose na potraživanja za povrat zajma Europske investicijske banke (EIB) i Razvojne banke Vijeća Europe (CEB) za kapitalni projekt Izgradnja vodokomunalne infrastrukture u iznosu 902.150.920,00 kn, zajma Svjetske banke (IBRD) za realizaciju tekućeg projekta Zaštita Jadrana od onečišćenja u iznosu 340.782.443,00 kn i kapitalnog projekta Unutarnje vode u iznosu 251.558.107,00 kn.

U okviru građevinskih objekata, iskazana je vrijednost graničnih inspeksijskih postaja namijenjenih za obavljanje fitosanitarne i veterinarske inspekcije na graničnim prijelazima: Bajakovo u iznosu 7.586.053,00 kn, Stara Gradiška u iznosu 6.731.106,00 kn, Zračna luka Zagreb u iznosu 6.004.153,00 kn, Luka Ploče u iznosu 5.417.234,00 kn, Karasovići u iznosu 5.368.087,00 kn i Metković u iznosu 5.068.451,00 kn.

Vrijednost računala i računalne opreme, uređaja, strojeva, mjernih i kontrolnih instrumenta, opreme za održavanje i zaštitu, uredskog namještaja i opreme, telefona i druge komunikacijske opreme iznosi 15.111.555,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom godine vrijednost postrojenja i opreme je povećana za 1.065.638,00 kn ili 7,6 % najvećim dijelom zbog ulaganja u integrirane sustave za nadzor ribarskih plovila kod realizacije Operativnog programa ribarstva.

Vrijednost prijevoznih sredstava se odnosi na šest plovila (brodica) nabavljenih u prošlim godinama za potrebe inspeksijskog nadzora u ribarstvu u iznosu 2.787.121,00 kn i 169 osobnih vozila u iznosu 49.500,00 kn, nabavljenih najvećim dijelom za potrebe inspeksijskih službi u poljoprivredi i veterinarstvu. U odnosu na stanje iskazano početkom godine vrijednost prijevoznih sredstava je manja za 2.414.856,00 kn ili 46,0 % zbog obračuna ispravka vrijednosti.

Nefinancijska imovina u pripremi se odnosi na građevinske objekte u pripremi u iznosu 65.658.540,00 kn i postrojenja i opremu u pripremi u iznosu 3.403.178,00 kn. Vrijednost građevinskih objekata u pripremi se odnosi na vrijednost poslovne zgrade kupljene na temelju ugovora o financijskom najmu u iznosu 60.242.776,00 kn te vrijednost ulaganja u kapitalne projekte u iznosu 5.415.764,00 kn. Ulaganja u kapitalne projekte su ostvarena iz pretprijetnih fondova EU (IPA 2008. - Jačanje tržišne komponente u hrvatskom ribarskom sektoru i programa PHARE 2005. - Financiranje projekta Podrška Republici Hrvatskoj u pripremi strategije razvoja ribarstva radi prilagođavanja i provedbe Acquis-a u dijelu zajedničke ribarstvene politike).

Druga nefinancijska imovina se odnosi na ulaganja u računalne programe u iznosu 3.357.940,00 kn i licence u iznosu 1.557.844,00 kn.

U okviru financijske imovine su vrijednosno najznačajnija potraživanja u iznosu 378.998.324,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom godine potraživanja su manja za 1.431.260.564,00 kn ili 79,1 % zbog potraživanja za zajmove odobrene Hrvatskim vodama koja su nakon prijenosa Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, brisana iz poslovnih knjiga Ministarstva.

Potraživanja u iznosu 378.998.324,00 kn se odnose na potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 199.728.346,00 kn, potraživanja za dane zajmove u iznosu 153.378.820,00 kn, rashode budućeg razdoblja, odnosno obračunane bruto plaće za prosinac 2016. u iznosu 9.788.622,00 kn, potraživanja za povrat sredstava pomoći EU zbog nenamjenskog trošenja iz programa SAPARD u iznosu 7.833.154,00 kn, potraživanja za povrat sredstava iz EPJF i EPFRR u 7.793.385,00 kn i druga potraživanja u iznosu 475.997,00 kn. Za naplatu potraživanja iz programa SAPARD, pokrenuti su postupci prisilne naplate putem nadležnog suda u prošlim godinama koji nisu okončani do obavljanja revizije (ožujak 2017.). Za povrat sredstava iz EPJF i EPFRR se provode umanjenja kod prve sljedeće isplate.

Potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 199.728.346,00 kn se odnose na potraživanja za prihode iz proračuna u iznosu 88.397.243,00 kn, potraživanja za kamate na dane zajmove u iznosu 58.577.241,00 kn, potraživanja za prihode po posebnim propisima u iznosu 30.612.544,00 kn, potraživanja za sredstva pomoći EU u iznosu 7.533.699,00 kn, potraživanja od korisnika potpora prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009., 2010. i 2011. u iznosu 7.104.743,00 kn, potraživanja za uplaćene depozite kod dodjele uvožno-izvoznih dozvola za uređenje tržišta prema propisima EU u iznosu 6.541.665,00 kn, za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije i odluka za povrat u iznosu 4.799.036,00 kn, potraživanja za dane koncesije i lovo-zakupnine u iznosu 1.074.080,00 kn i druga potraživanja u iznosu 493.796,00 kn, te ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu 5.405.701,00 kn.

Vrijednosno značajnija potraživanja za prihode iz proračuna se odnose na potraživanja za prihode uprave za veterinarstvo i zdravstvenu zaštitu životinja u iznosu 37.226.038,00 kn, za prihode od naknade za OKFŠ u iznosu 24.737.555,00 kn, za prihode uprave za ribarstvo ostvarene od izdavanja dozvola i stručnih ispita u iznosu 14.920.443,00 kn, za prihode od lovozakupnina u iznosu 3.901.266,00 kn i potraživanja za prihod od koncesije prava na lov u iznosu 2.323.855,00 kn.

Potraživanja za povrat glavnice zajmova odobrenih u prošlim godinama iz proračunskih sredstava, a za koja analitičke evidencije o potraživanjima i naplatu potraživanja u korist državnog proračuna obavljaju poslovne banke, iskazana su u iznosu 148.878.820,00 kn. U okviru navedenih potraživanja, potraživanja od županija i Grada Zagreba za sredstva udružena prošlih godina za kreditiranje programa Razvitka poljoprivrede iznose 93.815.083,00 kn.

Od ukupno iskazanih potraživanja na koncu 2016. u iznosu 378.998.324,00 kn, na nedospjela potraživanja se odnosi 184.638.039,00 kn, a na dospjela 194.360.285,00 kn. Dospjela potraživanja se odnose na potraživanja za dane zajmove u iznosu 153.378.820,00 kn, prihode poslovanja u iznosu 29.327.845,00 kn i ostala potraživanja u iznosu 11.653.620,00 kn. Do vremena obavljanja revizije (veljača 2017.) od dospjelih potraživanja naplaćeno je 11.777.150,00 kn.

Vrijednost dionica i udjela u glavnici trgovačkih društva odnose se na vrijednost dionica i udjela Republike Hrvatske u glavnici pet regionalnih veletržnica (Osijek, Benkovac, Split, Rijeka-Matulji i Opuzen u iznosu 17.167.440,00 kn, Nacionalnoj veletržnici Zagreb u iznosu 8.379.000,00 kn, te dvije veletržnice ribe (Tribunj i Poreč) u iznosu 5.786.499,00 kn.

Koncem 2016. su iskazane obveze u iznosu 98.393.066,00 kn, a odnose se na obveze za materijalne rashode u iznosu 32.182.663,00 kn, obveze za subvencije u iznosu 19.195.637,00 kn, obveze za povrat glavnice duga vezano uz kupnju poslovne zgrade putem financijskog najma u iznosu 15.683.254,00 kn, za zaposlene u iznosu 9.829.227,00 kn, obveze za povrat sredstava pomoći iz programa SAPARD u iznosu 7.833.154,00 kn, obveze za primljene depozite u iznosu 6.541.665,00 kn i jamčevne pologe uplaćene kod davanja lovišta u zakup/koncesiju u iznosu 4.169.747,00 kn, obveze prema vatrogasnim zajednicama za uplatu dijela prihoda ostvarenih od naknade za općekorisne funkcije šuma u iznosu 1.145.759,00 kn, obveze za primljene predujmove iz sredstava pomoći EU u iznosu 819.229,00 kn, obveze za naknade za bolovanja duža od 42 dana i ozljede na radu u iznosu 355.173,00 kn i druge obveze u iznosu 637.558,00 kn.

Od ukupno iskazanih obveza za materijalne rashode u iznosu 32.182.663,00 kn, na obveze za veterinarske usluge se odnosi 27.358.116,00 kn ili 85,0 %. Vrijednosno značajnije obveze za veterinarske usluge se odnose na obveze za usluge zdravstvene zaštite životinja u iznosu 16.694.477,00 kn, obveze za pristojbe i naknade kontrole veterinarske inspekcije i laboratorijske usluge u iznosu 7.129.591,00 kn, te obveze za usluge neškodljivog uklanjanja lešina u iznosu 1.856.702,00 kn i premještanja životinja u iznosu 863.822,00 kn.

U okviru obveza za subvencije su iskazane obveze prema korisnicima potpora u poljoprivredi u iznosu 19.195.637,00 kn. Odnose se na obveze koje nisu podmirene zbog pogrešno unesenih računa ili smrti korisnika u iznosu 10.731.457,00 kn i obveze za isplatu potpora za IAKS mjere ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP u iznosu 8.464.180,00 kn (Mjera 11 - Ekološki uzgoj u iznosu 6.371.418,00 kn, Mjera 13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima u iznosu 2.025.356,00 kn, Mjera 10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti u iznosu 67.406,00 kn). Na koncu 2016., od ukupnih obveza, dospjele obveze su iskazane u iznosu 2.461.667,00 kn, a odnose se najvećim dijelom na obveze za materijalne rashode koje su podmirene do konca ožujka 2017. u iznosu 2.331.578,00 kn.

U okviru izvanbilančnih zapisa prate se bankovne garancije, zadužnice, mjenice koje su koncesionari i korisnici trgovinskih mjera u poljoprivredi dostavili kao jamstvo za uredno izvršenje preuzetih obveza u iznosu 400.504.504,00 kn, sudski sporovi u tijeku u iznosu 157.887.334,00 kn, delegirani poslovi u provedbi Europskog ribarskog fonda od tijela za potvrđivanje u iznosu 42.008.206,00 kn, ugovori iz programa IPARD kao potencijalne obveze prema korisnicima sredstava tekuće i kapitalne pomoći u iznosu 38.613.248,00 kn i vozila nabavljena putem operativnog najma u iznosu 1.852.456,00 kn. Izvanbilančni zapisi u iznosu 640.865.748,00 kn, greškom su umanjeni za 132.675.264,00 kn te su iskazani u iznosu 508.190.484,00 kn.

II. REVIZIJA ZA 2016.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- analizirati ostvarenje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u skladu s planiranim aktivnostima i namjenama
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji mogu imati značajan učinak na financijske izvještaje
- provjeriti druge aktivnosti u vezi s poslovanjem Ministarstva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa, unutarnji akti te dokumentacija i informacije o poslovanju Ministarstva. Ispitana je dosljednost primjene zakona, uredbi, pravilnika, uputa, procedura, odluka i drugih unutarnjih akata, s ciljem utvrđivanja pravilnosti poslovanja. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Istražene su promjene i odstupanja od planiranih veličina kod značajnijih pokazatelja. Podaci evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s planiranim i s podacima iz prošlog razdoblja, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u tisku i elektroničkim medijima. Revizijski dokazi su prikupljeni provjerom i analizom poslovnih knjiga, knjigovodstvenih isprava i druge dokumentacije koja je dokaz o nastalim poslovnim događajima i na temelju koje su poslovni događaji evidentirani u poslovnim knjigama. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnijih stavki na pojedinim računima, a brojnije vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Korišteni su izvještaji o radu uprava, provedbi pojedinih programa, aktivnosti i projekata Ministarstva. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba (načelnici sektora, voditelji službi i odjela te drugi zaposlenici) o pojedinim poslovnim događajima u vezi s provođenjem programa, aktivnosti, tekućih i kapitalnih projekata obuhvaćenih revizijom, posebno planiranje i računovodstveno poslovanje, popis imovine u vlasništvu i zakup poslovnih prostora, potraživanja i obveze, prihode, rashode te provođenje javne nabave i izvršenje zaključenih ugovora.

Nalaz za 2016.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: izvršenje naloga i preporuka danih u prošlim revizijama, planiranje, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi i izdaci, imovina, obveze te javna nabava.

Obavljenom revizijom za 2016. su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na izvršenje naloga i preporuka danih u prošlim revizijama, računovodstveno poslovanje, potraživanja, rashode u dijelu koji se odnose na rashode za subvencije, tekuće pomoći unutar općeg proračuna, materijalne rashode u dijelu koji se odnosi na rashode za naknade prema ugovorima o djelu, rashode za kapitalne pomoći te javnu nabavu.

1. Izvršenje naloga i preporuka danih u prošlim revizijama

1.1. Državni ured za reviziju je u prošlim obavljenim revizijama utvrdio određene nepravilnosti i propuste i Ministarstvu je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti i propusti ne bi ponavljali u daljnjem poslovanju.

U skladu s odredbom članka 14. stavka 6. Zakona o Državnom uredu za reviziju, Ministarstvo je dostavilo očitovanje s planom izvršenja naloga i preporuka koji sadrži aktivnosti, rokove i osobe odgovorne za izvršenje planiranih aktivnosti.

Revizijom za 2016. je utvrđeno prema kojim nalogima je postupljeno i prema kojima nije postupljeno.

Nalozi prema kojima je postupljeno:

- revizijom obavljenom za 2014. je utvrđeno da nisu ustrojene odgovarajuće analitičke knjigovodstvene evidencije imovine u pripremi koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički, zbog čega se ne raspolaže s podacima o vrijednosti ulaganja na pojedinoj lokaciji po objektu, vrsti i vrijednosti nabave te krajnjim korisnicima; Državni ured za reviziju je naložio ustrojiti analitičke evidencije stavki imovine u pripremi koje su u glavnoj knjizi evidentirane sintetički; U očitovanju na Izvješće o obavljenoj reviziji za 2014., Ministarstvo je navelo da je poduzelo sve mjere da u knjigovodstvu osigura podatke pojedinačno po vrstama prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora; Revizijom za 2015. je utvrđeno da za imovinu u pripremi i nadalje nisu ustrojene analitičke knjigovodstvene evidencije; U 2016., stavke glavne knjige koje se odnose na vrijednost dugotrajne nefinancijske imovine u pripremi su u pomoćnim evidencijama raščlanjene po vrijednosti ulaganja na pojedinoj lokaciji po objektu, vrsti i vrijednosti nabavljene robe i usluga te krajnjim korisnicima
- revizijom za 2015. je utvrđeno da je Ministarstvo nadležnom tijelu dostavilo popis društava u kojima Republika Hrvatska ima poslovne udjele i dionice, bez podataka o broju i vrijednosti dionica i udjela i ostalim obveznim podacima propisanim odredbama Uredbe o Registru državne imovine (Narodne novine 55/11); Državni ured za reviziju je naložio dostaviti propisane podatke Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom; Revizijom za 2016. je utvrđeno da su navedeni podaci dostavljeni nadležnom tijelu,

- revizijom za 2015. je utvrđeno da su potraživanja za prihode od službene kontrole veterinarske inspekcije iskazana u iznosu 18.518.644,00 kn, od čega se na dospjela potraživanja odnosi 17.515.773,00 kn ili 94,6 %; Pojedina potraživanja zbog nepravodobno poduzimanih učinkovitih postupaka i mjera naplate su u zastari, a za nenaplaćene i nepravodobno plaćene račune nisu obračunane zatezne kamate; U 2015. su za navedena potraživanja poslana opomene i provedena ovrha na novčanim sredstvima, po kojim osnovama je naplaćeno 1.108.480,00 kn; Državni ured za reviziju je predložio propisati procedure, postupke i mjere za naplatu potraživanja te imenovati osobe za praćenje rezultata poduzetih mjera; Revizijom obavljenom za 2016. je utvrđeno da su donesene unutarnje procedure u vezi s postupanjem koje prethodi naplati navedenih potraživanja u prosincu 2016.

Nalozi i preporuke prema kojima nije postupljeno:

- revizijom obavljenom za 2014. je utvrđeno da vrijednost imovine u pripremi u iznosu 177.907.957,00 kn nije realno iskazana, jer je većina projekata koja je evidentirana na računu imovine u pripremi, u cijelosti realizirana u prošlim godinama, objekti i nabavljena oprema su stavljani u funkciju, a prijenos s računa imovine u pripremi na račun imovine u uporabi nije proveden; Državni ured za reviziju je naložio za imovinu koja je u funkciji, a koja je u poslovnim knjigama evidentirana na računu imovine u pripremi, evidentirati na računu imovine u uporabi; Revizijom obavljenom za 2015. je utvrđeno da je dio imovine u vrijednosti 40.009.310,00 kn s računa imovine u pripremi prenesen na račun imovine u uporabi, a odnosi se na vrijednost graničnih inspeksijskih postaja na graničnim prijelazima; Za navedenu imovinu obračunan je ispravak vrijednosti; Dio imovine nabavljene za druge proračunske korisnike u vrijednosti 56.236.365,00 kn je brisan iz poslovnih knjiga Ministarstva, a korisnicima je dostavljen nalog za knjiženje/temeljnica; Koncem 2015., na računu imovine u pripremi iskazana je vrijednost imovine u iznosu 81.662.282,00 kn; Tijekom 2016., dio imovine nabavljene za druge proračunske korisnike (Veterinarski zavod Split, Veterinarski institut Rijeka i Veterinarski zavod Vinkovci) je brisan iz poslovnih knjiga u iznosu 12.600.564,00 kn; Koncem 2016., vrijednost imovine u pripremi je iskazana u iznosu 69.061.718,00 kn; Odnosi se na građevinske objekte u pripremi u iznosu 65.658.540,00 kn te postrojenja i opremu u pripremi u iznosu 3.403.178,00 kn; U okviru građevinskih objekata u pripremi je iskazana vrijednost poslovne zgrade kupljene na temelju ugovora o financijskom najmu u iznosu 60.242.776,00 kn te vrijednost ulaganja iz pretpristupnih fondova EU (PHARE i IPA) u kapitalne projekte u iznosu 5.415.764,00 kn; U cilju jačanja logističke infrastrukture u hrvatskom ribarskom sektoru, ulaganja su ostvarena u izgradnju Veletržnice ribe Tribunj u iznosu 4.144.578,00 kn i ribarskog gata u Umagu u iznosu 1.362.023,00 kn; Zapisnici o primopredaji radova, roba i usluga su za navedene objekte sastavljeni u prošlim godinama; Objekti su stavljani u funkciju, a prijenos s računa imovine u pripremi na račun imovine u uporabi nije proveden, zbog čega nije obračunan ispravak vrijednosti; Nadalje, u okviru postrojenja i opreme u pripremi vrijednosno su značajnija ulaganja ostvarena u nabavu namještaja, medicinske i laboratorijske opreme za druge proračunske korisnike (Hrvatski veterinarski institut i Hrvatski centar za poljoprivredu hranu i selo) u iznosu 2.989.880,00 kn; Navedena oprema je stavljena u funkciju, a u poslovnim knjigama nisu provedena odgovarajuća knjiženja

- u prošlim godinama, u poslovnim knjigama je u okviru građevinskih objekata evidentiran sajamski prostor u Gudovcu (aukcijska dvorana i gospodarsko dvorište) u vrijednosti 1.623.684,00 kn; Na temelju Ugovora o zajedničkoj izgradnji aukcijske dvorane zaključenog između Ministarstva, Bjelovarsko-bilogorske županije, Grada Bjelovara i društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar iz listopada 2001. te Ugovora o utvrđivanju suvlasničkih dijelova na nekretnini iz svibnja 2005., u zemljišnim knjigama je kao suvlasnik u 7/20 dijela, navedenih nekretnina bilo upisano Ministarstvo; U rujnu 2009., na zahtjev nadležnog suda je kao suvlasnik upisana Republika Hrvatska, umjesto Ministarstva, a vrijednost navedene imovine u iznosu 1.623.684,00 kn je brisana iz poslovnih knjiga u 2015., bez odgovarajuće knjigovodstvene isprave; S obzirom na to da je vrijednost navedene imovine financirana iz proračunskih sredstava putem Ministarstva te da je u zemljišnim knjigama kao suvlasnik upisana Republika Hrvatska, Državni ured za reviziju je predložio da se u suradnji s Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom riješi pitanje evidentiranja navedene državne imovine; U svom očitovanju na Izvješće o obavljenoj reviziji za 2015., Ministarstvo je navelo da je Sajamski prostor u Gudovcu dan na upravljanje Hrvatskoj poljoprivrednoj agenciji, koja je proračunski korisnik u razdjelu Ministarstva; Revizijom za 2016. je utvrđeno da je Hrvatska poljoprivredna agencija navedeni prostor u svojim poslovnim knjigama evidentirala izvanbilančno; Pitanje evidentiranja navedene imovine treba riješiti u dogovoru s Ministarstvom državne imovine
 - revizijom obavljenom za 2013., 2014. i 2015. je utvrđeno da popis imovine i obveza nije cjelovit, zbog čega nije utvrđeno stvarno stanje; Navedena nepravilnost ponovljena je i u 2016.
 - revizijom za 2015. je utvrđeno da račun za rashode za radove u šumama u iznosu 28.319.004,00 kn nije evidentiran na računu rashoda i obveza u izvještajnom razdoblju na koje se odnosi, nego u vrijeme plaćanja u 2016., kada je dostavljen na isplatu; Zbog navedenog, u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima za 2015. rashodi i obveze su iskazani manje za 28.319.004,00 kn, a višak prihoda je iskazan više za 28.319.004,00 kn; Državni ured za reviziju je naložio rashode/obveze u poslovnim knjigama evidentirati prema modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja, neovisno o plaćanju u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15 i 87/16); U svom očitovanju na Izvješće o obavljenoj reviziji za 2015., Ministarstvo je navelo da je Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije navedeni račun dostavila Sektoru za financijsko - planske i računovodstvene poslove u 2016., zbog čega nije postojala mogućnost pravodobnog evidentiranja;
- Revizijom za 2016. je utvrđeno da rashodi za usluge programske podrške u sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi, u poslovnim knjigama nisu evidentirani prema modificiranom računovodstvenom načelu nastanka događaja
- revizijom obavljenom za 2013., 2014. i 2015. je utvrđeno da Bilješke uz Izvještaj o приходима i rashodima, primicima i izdacima ne sadrže objašnjenja za odstupanja veća od 10,0 % u odnosu na ostvarene u izvještajnom razdoblju prethodne godine, a Bilješke uz Bilancu ne sadrže pregled ostalih ugovornih odnosa koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati obveza ili imovina;

Revizijom obavljenom za 2016. je utvrđeno da je navedena nepravilnost ponovljena

- u Bilanci koncem 2015., nisu točno iskazani obvezni analitički podaci o dospjelim i nedospjelim potraživanjima i obvezama; U cilju iskazivanja objektivne i realne slike financijskog položaja Ministarstva, Državni ured za reviziju je naložio u financijskim izvještajima iskazivati točne podatke o dospjelim i nedospjelim potraživanjima i obvezama; U očitovanju na Izvješće o obavljenoj reviziji za 2015., Ministarstvo je navelo da su potraživanja i obveze iskazani prema velikom broju subjekata i računa s različitim rokovima dospelosti, što zahtijeva detaljniju analizu te će se posebna pozornost posvetiti utvrđivanju dospelosti u narednom razdoblju; Revizijom za 2016. je utvrđeno da su potraživanja od korisnika potpora prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009., 2010. i 2011. iskazana kao nedospjela u iznosu 7.104.743,00 kn, iako im je rok dospijeća bio u prošlim godinama; Potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije se ne prate po dospelosti te su u cijelosti iskazana kao nedospjela u iznosu 3.904.772,00 kn; Obveze za subvencije su iskazane kao nedospjele u iznosu 19.195.637,00 kn, a vrijednosno značajnije se odnose na obveze za isplatu potpora za IAKS mjere ruralnog razvoja koje se provode u okviru ZPP u iznosu 8.464.180,00 kn i drugih potpora u poljoprivredi koje nisu isplaćene zbog neaktivnih računa ili smrti korisnika ili pogrešno unesenih računa u iznosu 8.252.828,00 kn (1.454.760,00 kn u 2012., 979.380,00 kn u 2013., 804.319,00 kn u 2014., 3.502.372,00 kn u 2015. i 1.511.997,00 kn u 2016.
- revizijom obavljenom za 2015. je utvrđeno da su u glavnoj knjizi Ministarstva potraživanja od obveznika plaćanja naknade za korištenje OKFŠ jednaka uplatama, odnosno приходima, jer se ne evidentiraju zaduženja po obveznicima plaćanja naknade na temelju konačnog obračuna za prethodnu godinu prema obrascima OKFŠ; Zakonom o šumama je propisano da su obveznici obračunavanja i plaćanja naknade za korištenje OKFŠ, pravne i fizičke osobe koje u Republici Hrvatskoj obavljaju gospodarsku djelatnost, a osnovicu za obračun čini ukupan prihod i ukupni primici ostvareni na domaćem i inozemnom tržištu; Prema odredbama Pravilnika o načinu obračuna, obrascima, posebnom računu i rokovima uplate naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma (Narodne novine 19/15), zaduženje obveznika za iznos tromjesečne akontacije u tekućoj godini obavlja se na temelju konačnog obračuna za prethodnu godinu na obrascu OKFŠ; Konačni obračun naknade obavlja se za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca, a obveznik ga dostavlja Ministarstvu;

Revizijom obavljenom za 2015. je utvrđen rizik da se obveza ne evidentira ukoliko obveznik plaćanja naknade OKFŠ ne dostavi navedeni obrazac; odredbom članka 63. stavka 1. Zakona o šumama je propisano da ako obveznik naknade ne obračuna ili ne uplati naknadu, pokreće se postupak prisilne naplate po posebnim propisima;

U cilju učinkovitije naplate naknade za korištenje OKFŠ, Državni ured za reviziju je predložio da se u dogovoru s Poreznom upravom razmotri mogućnost povjeravanja poslova, utvrđivanja, nadzora i naplate, s obzirom na to da Porezna uprava ima ustrojenu bazu podataka o pravnim i fizičkim osobama koje u Republici Hrvatskoj obavljaju gospodarsku djelatnost, odnosno o obveznicima uplate navedene naknade;

U očitovanju na navedeni prijedlog, Ministarstvo je obrazložilo da je preuzimanjem nadležnosti za naplatu navedene naknade od društva Hrvatske šume d.o.o., na temelju izmjena i dopuna Zakona o šumama, iz srpnja 2014., preuzelo i računalni program koji ima brojne nedostatke; Kako bi bili u mogućnosti pratiti i ispravno evidentirati potraživanja po obveznicima plaćanja naknade, na temelju konačnog obračuna za prethodnu godinu prema obrascima OKFŠ, Ministarstvo je navelo da su pokrenute aktivnosti na nadogradnji postojećeg računalnog programa; Revizijom za 2016. je utvrđeno da Ministarstvo nije obavilo nadogradnju računalnog programa, zbog čega je praćenje naplate potraživanja otežano jer računalni program ne podržava pretraživanje, odnosno utvrđivanje obveznika koji nisu podnijeli konačni obračun za prethodnu godinu na obrascu OKFŠ; Iz navedenog razloga nije moguće iskazati zbirne podatke o ukupnim zaduženjima, uplati i stanju potraživanja na određeni dan; Ministarstvo vodi analitičku evidenciju obveznika plaćanja naknade na temelju zaduženja prema obrascima OKFŠ ili prema podacima iz godišnjih financijskih izvještaja za obveznike koji su u evidenciji, a nisu podnijeli konačni godišnji obračun na obrascu OKFŠ; Podaci iz analitičkih evidencija Ministarstva o zaduženjima i uplatama obveznika nisu usporedivi s podacima u poslovnim knjigama, jer se i nadalje u poslovnim knjigama evidentiraju potraživanja od obveznika plaćanja naknade za korištenje OKFŠ u visini uplaćenih sredstava u državni proračun, umjesto na temelju obrasca OKFŠ kojeg su obveznici dužni dostaviti Ministarstvu; Utvrđeno je da većina obveznika ne uplaćuje naknade tromjesečno, nego godišnje po konačnom obračunu za prethodnu godinu; Obveznicima koji ne podmiruju obveze, Ministarstvo je koncem 2016. uputilo opomene zbog neplaćanja naknade; S obzirom na to da se prihodi od naknade dijele između Ministarstva i Savjetodavne službe, a raspored uplate obavlja Financijska agencija (dalje u tekstu: FINA), u приходima je od ukupno uplaćene naknade u iznosu 162.991.310,00 kn, evidentiran dio koji pripada Ministarstvu u iznosu 133.505.296,00 kn.

Ministarstvo je i nadalje u obvezi postupati prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.

- 1.2. *U vezi s propustom koji se odnosi na analitičke knjigovodstvene evidencije imovine u pripremi koja je u funkciji, a nije prenesena s računa imovine u pripremi na račun imovine u uporabi zbog čega nije obračunan ispravak vrijednosti za cijelo vrijeme korištenja, Ministarstvo obrazlaže da je u okviru građevinskih objekata u pripremi iskazana vrijednost poslovne zgrade kupljene na temelju ugovora o financijskom najmu u iznosu 60.242.776,00 kn koja je u uporabi, ali je u formalno-pravnom vlasništvu leasing društva sve do otplate posljednjeg leasing obroka, odnosno do podmirjenja preuzetih obveza po ugovoru o financijskom leasingu. Navodi da će u tekućoj godini postupiti sukladno preporukama Državnog ureda za reviziju.*

U vezi s izgradnjom Veletržnice ribe Tribunj, Ministarstvo obrazlaže da je navedena veletržnica izgrađena u lučkom području koje je utvrđeno kao pomorsko dobro u okviru realizacije programa IPA 2008., Jačanje tržišne komponente u hrvatskom ribarskom sektoru. Radi gospodarskog korištenja i upotrebe Ribarske luke Tribunj za posebne namjene, ribarska zadruga je postala ovlaštenik koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske iz studenoga 2014. Koncesija na pomorskom dobru je dana prema odredbama Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11 i 56/16).

Odredbom članka 3. i 5. navedenog Zakona je, između ostalog, propisano da pomorsko dobro čini i dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj uporabi ili je proglašen takvim, kao i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje. Građevine i drugi objekti na pomorskom dobru koji su trajno povezani s pomorskim dobrom smatraju se pripadnošću pomorskog dobra. S obzirom na to da su evidentirana potraživanja za koncesijsku naknadu u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture na temelju zaključenog ugovora o koncesiji, a vrijednost objekata izgrađenih na pomorskom dobru nije evidentirana, dostavljen je upit Ministarstvu državne imovine radi rješavanja evidentiranja ulaganja u imovinu izgrađenu na pomorskom dobru. Početkom travnja 2017., Ministarstvo državne imovine je u odgovoru navelo da je projekt proveden u okviru programa IPA 2008. kao potpora Ministarstvu, a u korist Republike Hrvatske, stoga je mišljenja da dovršetkom izgradnje i stavljanjem objekta u uporabu, prestaje uloga Ministarstva u vezi utvrđivanja namjene objekta te da vrijednost ulaganja u izgradnju objekta na pomorskom dobru treba evidentirati u svojim poslovnim knjigama Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Slijedom navedenog, Ministarstvo navodi da će u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture poduzeti sve potrebne radnje kako bi se u poslovnim knjigama nadležnog ministarstva provela odgovarajuća knjiženja.

Nadalje, u vezi sa Sajamskim prostorom u Gudovcu koji je dan na upravljanje Hrvatskoj poljoprivrednoj agenciji, nakon čega je brisan iz poslovnih knjiga, Ministarstvo navodi da je Agencija kao proračunski korisnik u razdjelu Ministarstva zadužena da u dogovoru s Ministarstvom državne imovine riješi pitanje evidentiranja navedene imovine.

U vezi s netočno iskazanim analitičkim podacima o dospjelim i nedospjelim potraživanjima, Ministarstvo navodi da će pravnim aktom urediti postupanje s potraživanjima od korisnika potpora prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009., 2010. i 2011., a samim time uredit će se i način iskazivanja navedenih potraživanja u financijskim izvještajima. Također, navodi da će se utvrditi iznos dospjelih potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije nakon provedene analize.

U vezi s evidentiranjem naknada za korištenje OKFŠ u poslovnim knjigama, u visini uplaćenih sredstava u državni proračun umjesto na temelju obrasca OKFŠ, Ministarstvo obrazlaže da je početkom veljače 2017. zatražen žurni sastanak s Poreznom upravom (KLASA: 402-01/17-01/11; URBROJ: 525-06/0308-17-2). Sastanak je održan na temu Preuzimanje podataka o obrtima koji su ujedno i obveznici uplate naknade za OKFŠ.

Porezna uprava je dostavila podatke iz statističkih izvještaja u excel formatu sastavljenih za 2015., razvrstanih po županijama i Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, bez podataka o ostvarenim prihodima po obveznicima plaćanja naknade OKFŠ, zbog čega se potraživanja mogu evidentirati samo u ukupnom iznosu. Ministarstvo navodi da je Porezna uprava u obrazloženju navela da poštujući odredbe Općeg poreznog zakona (Narodne novine 115/16) nije u mogućnosti pružiti uvid u stanje svakog pojedinog obveznika. U cilju dostupnosti podataka o obveznicima plaćanja naknade za korištenje OKFŠ, zatražen je sastanak s Ministarstvom financija (KLASA: 402-01/17-01/11; URBROJ: 525-06/0308-17-3), koji nije održan.

Ministarstvo navodi da je nakon provedene analize programa za praćenje naplate OKFŠ od strane informatičara Ministarstva i Hrvatskih šuma, donesen zaključak da je potrebno pribaviti novi računalni program koji bi omogućio praćenje i ispravno evidentiranje potraživanja po obveznicima plaćanja naknade na temelju konačnog obračuna za prethodnu godinu prema obrascima OKFŠ. Stoga su poduzete odgovarajuće aktivnosti na nadogradnji postojećeg programa, odnosno nabavi novog programa.

2. Računovodstveno poslovanje

2.1. Ministarstvo je obveznik primjene proračunskog računovodstva. Ustrojene su poslovne knjige i sastavljeni propisani financijski izvještaji. Poslovne knjige za Ministarstvo se vode u dva odvojena računovodstvena sustava, od kojih je jedan ustrojen u Ministarstvu, a drugi u Agenciji.

Agencija je nadležna za operativnu provedbu mjera poljoprivredne politike u skladu s odredbama Zakona o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (Narodne novine 30/09 i 56/13) i Zakona o poljoprivredi (Narodne novine 30/15). Agencija je ustrojila glavnu knjigu i pomoćne knjige za potpore, a Ministarstvo radi sastavljanja financijskih izvještaja, preuzima podatke iz glavne knjige Agencije.

- Evidentiranje donacija

Tijekom 2016., Ministarstvo je sredstvima državnog proračuna (opći prihodi) nabavilo 430 000 doza cjepiva protiv bolesti kvrgave kože u iznosu 6.495.375,00 kn, s porezom na dodanu vrijednost. Cjepivo je isporučeno i nabava je evidentirana u poslovnim knjigama.

Osim navedenog, u rujnu 2016. putem donacije EU nabavljeno je 50 000 doza cjepiva protiv bolesti kvrgave kože, pri čemu vrijednost donacije nije procijenjena i evidentirana u poslovnim knjigama. Prema odredbi članka 55. stavka 4. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu dobivena kratkotrajna nefinancijska imovina evidentira se odobravanjem odgovarajućeg računa prihoda poslovanja i zaduživanjem odgovarajućeg računa rashoda za nabavu kratkotrajne nefinancijske imovine u razredu 3.

Pri stjecanju kratkotrajne nefinancijske imovine bez naknade, Državni ured za reviziju nalaže procijeniti vrijednost primljene donacije radi evidentiranja u poslovnim knjigama.

- Evidentiranje potraživanja

Koncem 2016. u poslovnim knjigama, na računu potraživanja od županija za sredstva udružena za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede je pogrešno evidentirana naplata potraživanja, na način da su uplaćena sredstva u iznosu 5.120.240,00 kn evidentirana zaduženjem navedenog računa potraživanja, umjesto odobrenjem. Navedeno evidentiranje je utjecalo na pogrešno iskazano stanje imovine u financijskim izvještajima koncem 2016., na način da je vrijednost imovine koja se odnosi na potraživanja iskazana više za 10.240.480,00 kn. Iskazana je u vrijednosti 93.815.083,00 kn, umjesto 83.574.603,00 kn.

Prema odredbama članka 3. i 17. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, proračunsko računovodstvo temelji se na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja. Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj proračuna odnosno proračunskih korisnika. Imovina jesu resursi koje kontrolira proračun, odnosno proračunski korisnici kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

U cilju realnog iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora, Državni ured za reviziju nalaže primjenu općeprihvaćenih proračunskih načela u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- Evidentiranje rashoda i obveza

U poslovnim knjigama su u okviru rashoda za računalne usluge, evidentirani rashodi za usluge programske podrške u sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi u iznosu 19.279.143,00 kn, na temelju računa pružatelja usluga (FINA) ispostavljenih u 2014. u iznosu 9.678.583,00 kn i 2015. u iznosu 9.600.560,00 kn.

Mjesečne račune u vezi s navedenim rashodima, pružatelj usluga je redovito ispostavljao Ministarstvu, ali nisu evidentirani u poslovnim knjigama u vrijeme nastanka poslovnog događaja te iskazani u izvještajnom razdoblju na koji se odnose, nego su u poslovnim knjigama evidentirani u studenome 2016., a plaćeni u prosincu 2016. u ukupnom iznosu 19.279.143,00 kn. Opisani način evidentiranja je utjecao na visinu rashoda poslovanja, odnosno višak prihoda u financijskim izvještajima za godinu kada su rashodi trebali biti evidentirani. Prema odredbi članka 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, prihodi i rashodi se iskazuju uz primjenu modificiranoga računovodstvenog načela nastanka događaja. Rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju.

Pravo na potrošnju (kvota) plinskog ulja obojanog plavom bojom za namjene u poljoprivredi i ribarstvu (u daljnjem tekstu: plavi dizel) dodjeljuje se korisnicima u skladu s odredbama Zakona o trošarinama (Narodne novine 22/13, 32/13, 81/13, 100/15, 120/15 i 115/16) i Pravilnika o primjeni Zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojeno plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu ribogojstvu, akvakulturi te na povrat plaćene trošarine na bezolovni motorni benzin za namjene u ribolovu (Narodne novine 2/16 i 118/16.). Programsku podršku obavlja FINA na temelju Odluke o obavljanju poslova programske podrške sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u svibnju 2010. i ugovora zaključenog između Vlade Republike Hrvatske i FINE u lipnju 2010. na rok od tri godine.

Nakon isteka navedenog ugovora, od srpnja 2013. usluge programske podrške sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja obavljale su se bez zaključenog ugovora, a prema uvjetima iz ugovora koji je istekao 30. lipnja 2013., Ministarstvo za 2014. i 2015. nije planiralo sredstva za podmirenje navedenih rashoda. U prosincu 2016., izmjenama i dopunama državnog proračuna planirana su sredstva za podmirenje obveza koje se odnose na 2014., 2015. i 2016. U prosincu 2016. Ministarstvo je s FINA-om zaključilo godišnji ugovor za 2017. o obavljanju poslova podrške sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi. Prema navedenom ugovoru, FINA se obvezala obavljati poslove koji se odnose na izdavanje kartica, vođenje računa korisnika, prihvata kartica, izvještavanje Ministarstva, ovlaštenih osoba i korisnika prava te upravljanje sustavom.

Navedeni poslovi su definirani protokolom koji je sastavni dio ugovora. Plaćanje ugovorene mjesečne naknade u iznosu 575.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost je utvrđeno u roku 30 dana od dana izdavanja računa. U 2017. su za nabavu usluga programske podrške u sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja osigurana sredstva u iznosu 8.625.000,00 kn.

Državni ured za reviziju nalaže rashode/obveze u poslovnim knjigama evidentirati prema računovodstvenom načelu nastanka događaja, neovisno o plaćanju, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- Financijski izvještaji

Financijski izvještaji za 2016. su dostavljeni nadležnim institucijama u propisanom roku. Revizijom obavljenom za 2016. je utvrđeno da Bilješke uz Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima ne sadrže razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja od ostvarenja u izvještajnom razdoblju prethodne godine, a odnose se na prihode iz proračuna, pomoći EU, rashode za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna te kapitalne pomoći.

Bilješke uz Bilancu ne sadrže pregled ostalih ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati obveza ili imovina – sudski sporovi u tijeku. Prema podacima iskazanim u izvanbilančnoj evidenciji, vrijednost sudskih sporova u tijeku iskazana je koncem 2016. u iznosu 157.887.334,00 kn. Odredbom članka 14. stavak 1. točka 3. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 3/15, 93/15, 135/15, 2/17 i 28/17) je propisano da su obvezne Bilješke uz Bilancu pregled ostalih ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sudski sporovi koji su u tijeku i slično).

Državni ured za reviziju nalaže sastavljanje Bilješki uz Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima te Bilancu u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu

- Popis imovine i obveza

Popis imovine i obveza za 2016. je obavljen na temelju odluke ministra iz studenog 2016. Navedenom odlukom su imenovana povjerenstva po županijama i za Grad Zagreb te središnje povjerenstvo. Središnje povjerenstvo je sastavilo objedinjeno izvješće o provedenom godišnjem popisu imovine i obveza u kojem je predloženo rashodovanje opreme i sitnog inventara bez sadašnje vrijednosti. Za oštećenu i neupotrebljivu opremu je predloženo imenovanje stručnog povjerenstva koje bi trebalo utvrditi stupanj oštećenja te daljnje postupanje s rashodovanom opremom. Početkom veljače 2017., donesena je odluka o rashodovanju neispravne, tehnološko zastarjele i uništene opreme i sitnog inventara, a postupanje s rashodovanom opremom nije utvrđeno. Revizijom je utvrđeno da su građevinski objekti, namještaj, medicinska i laboratorijska oprema u pripremi, popisani prema stanju iskazanom u poslovnim knjigama, iako je navedena imovina najvećim dijelom u prethodnim godinama stavljena u uporabu. Tuđa imovina koja se koristi na temelju zaključenih ugovora o najmu i zakupu nije popisana. Novčana sredstva evidentirana na transakcijskim računima za potpore (povrat duga s osnove nepripadno isplaćene potpore) u iznosu 490.527,00 kn, također nisu popisana.

Potraživanja i obveze su popisani prema podacima iz glavne knjige evidentiranim na podskupini računa Računskog plana bez utvrđivanja stvarnog stanja. Potraživanja u iznosu 153.378.820,00 kn su popisana kao potraživanja za povrat glavnice dugoročnih zajmova (IBRD, CEB i EIB) odobrenih Hrvatskim vodama, umjesto potraživanja za povrat glavnice zajmova odobrenih za kreditne programe u poljoprivredi iz proračunskih sredstava. Nadalje, popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja, jer su popisom obuhvaćena nenaplativa potraživanja od trgovačkih društava koja su po završetku stečajnih postupaka i provedenih postupaka likvidacije brisana iz sudskog registra te potraživanja od korisnika potpora u poljoprivredi koji su brisani iz Upisnika. Nenaplativa i zastarjela potraživanja i obveze nisu popisani u okviru posebnih popisnih lista kako bi se donijele odluke o otpisu. Iz navedenog je vidljivo da popisu imovine i obveza nije posvećena dužna pažnja vezano uz pripremu dokumentacije za popis, obavljanju cjelovitog popisa te usklađivanju knjigovodstvenog i stvarnog stanja radi realnog iskazivanja podataka o vrijednosti imovine i obveza u financijskim izvještajima. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te obvezujućom uputom Ministarstva financija o obavljanju popisa imovine i obveza iz kolovoza 2015.

Odredbom članka 16. navedenog Pravilnika je propisano da se popis imovine i obveza provodi kako bi čelnik proračunskog korisnika na temelju izvještaja i priloženih popisnih lista odlučio o načinu likvidacije utvrđenih manjkova, načinu evidentiranja utvrđenih viškova, otpisu nenaplativih potraživanja i obveza, rashodovanju opreme i sitnog inventara te mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja.

Uputom Ministarstva financija uređena je metodologija popisa imovine i obveza, dokumenti, postupci i procedure svih faza provedbe popisa. Obveznici primjene Upute su, između ostalih, državni proračun, proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna.

Državni ured za reviziju nalaže obavljati cjeloviti popis imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- 2.2. *Ministarstvo prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju u vezi s računovodstvenim poslovanjem. Za kratkotrajnu nefinancijsku imovinu stečenu donacijom koja nije procijenjena i evidentirana u poslovnim knjigama obrazlaže da je zbog pojave bolesti kvrgave kože u okruženju Republike Hrvatske upućen zahtjev Europskoj komisiji za donaciju 50.000 doza cjepiva, u srpnju 2016. (KLASA: 322-02/16-01/78; URBROJ: 525-10/1288-16-1). Donacija je odobrena za preventivno cijepljenje stoke na području Republike Hrvatske u skladu s programom cijepljenja koji je bio u tijeku. Nakon što je cjepivo isporučeno u rujnu 2017., distribuirano je veterinarskim organizacijama koje su provodile cijepljenje.*

Do konca 2016., dokumentacija o primljenoj donaciji nije dostavljena Upravi za pravne i financijske poslove, zbog čega vrijednost cjepiva nije procijenjena i evidentirana u poslovnim knjigama i iskazana u financijskim izvještajima za 2016. Ministarstvo navodi da će poduzeti sve potrebne radnje da se poslovna dokumentacija pravodobno uruđbira i dostavi Sektoru za financije na evidentiranje.

U vezi s pogrešno evidentiranim potraživanjima od županija za sredstva udružena za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede, Ministarstvo obrazlaže da je greškom naplata potraživanja evidentirana kao zaduženje navedenog računa potraživanja, umjesto odobrenjem, a što je ispravljeno u 2017.

U vezi s rashodima za usluge programske podrške u sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama uz primjenu modificiranoga računovodstvenog načela nastanka događaja, nego kod plaćanja u 2016., Ministarstvo navodi da su sredstva za nabavu navedenih rashoda u prijašnjim godinama bila osigurana u proračunu na poziciji Ministarstva financija na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske i ugovora zaključenog između Republike Hrvatske i FINA-e iz lipnja 2010., na rok tri godine. S obzirom na to da nakon isteka navedenog ugovora nije donesena nova Odluka, usluge su obavljane bez zaključivanja ugovora prema uvjetima iz ugovora koji je istekao. Kako Vlada Republike Hrvatske nije utvrdila nadležnosti sudionika uključenih u sustav nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi, ministar poljoprivrede je zatražio da se ispostavljeni računi za obavljene usluge programske podrške u 2014., 2015. i 2016. vrate izvršitelju, jer za podmirenje navedenih rashoda nisu bila osigurana sredstva u državnom proračunu. Izmjenama i dopunama državnog proračuna iz prosinca 2016., sredstva za podmirenje navedenih rashoda su osigurana te je s FINA-om zaključen godišnji ugovor o obavljanju poslova podrške sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi, za 2017. Prema navedenom ugovoru, FINA se obvezala obavljati poslove koji se odnose na izdavanje kartica, vođenje računa korisnika, prihvrat kartica, izvještavanje Ministarstva, ovlaštenih osoba i korisnika prava te upravljanje sustavom. Slijedom navedenog, Ministarstvo je proračunom za 2017. osiguralo sredstva za nabavu usluga programske podrške u sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja te se i u slijedećem programskom razdoblju namjeravaju planirati potrebna sredstva za podmirenje navedenih rashoda.

U vezi s propustom koji se odnosi na sastavljanje bilješki uz Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Ministarstvo navodi da su u okviru glave 06005 – Ministarstvo poljoprivrede planirane aktivnosti i projekti koji se odnose na sredstva potpora, odnosno subvencija, kapitalnih pomoći i pomoći danih u inozemstvo i unutar općeg proračuna, a koja se financiraju iz proračuna i sredstava pomoći EU. Akreditirana Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju navedena sredstva isplaćuje i evidentira u svojim poslovnim knjigama bez obzira što su planirana u okviru glave Ministarstva. Kod izrade financijskih izvještaja razine 11, financijski izvještaji Ministarstva i financijski izvještaji Agencije se konsolidiraju. S obzirom na to da Ministarstvo i Agencija primjenjuju različite računovodstvene sustave, potrebno je određeno vrijeme da se podaci iz financijskih izvještaja konsolidiraju i usporede. Ministarstvo navodi da je kod sastavljanja Bilješki za 2016. po preporuci Državnog ureda za reviziju iz prošlih godina opisalo sva veća odstupanja od ostvarenja u izvještajnom razdoblju prethodne godine, osim odstupanja koja se odnose na sredstva potpore.

U vezi s vrijednošću sudskih sporova u tijeku koji nisu iskazani u Bilješkama uz Bilancu, Ministarstvo navodi da će zatražiti od Agencije dostavu odgovarajućih podataka kako bi Bilješke uz financijske izvještaje za 2017. bile sastavljene u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

U očitovanju na propuste u vezi s popisom imovine i obveza, Ministarstvo navodi da će posebnu pozornost posvetiti navedenoj problematici kod popisa imovine i obveza za 2017.

Također navodi da će radi utvrđivanja stvarnog stanja potraživanja od korisnika i obveza prema korisnicima potpora u poljoprivredi, imenovati Povjerenstvo pri Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koja provodi isplate potpora krajnjim korisnicima s proračunskih pozicija Ministarstva.

3. Potraživanja

- 3.1. Koncem 2016., u poslovnim knjigama je evidentirana i financijskim izvještajima iskazana vrijednost ukupne imovine, kao i obveza i vlastitih izvora u iznosu 538.932.696,00 kn. Imovina se odnosi na financijsku imovinu u iznosu 410.831.934,00 kn i nefinancijsku imovinu u iznosu 128.100.762,00 kn. Potraživanja u iznosu 378.998.324,00 kn, čine 92,3 % financijske imovine. Vrijednosno značajnija potraživanja se odnose na potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 199.728.346,00 kn i potraživanja za dane zajmove u iznosu 153.378.820,00 kn.

Potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 205.134.047,00 kn su umanjena za obračunani ispravak vrijednosti u iznosu 5.405.701,00 kn te su iskazana u iznosu 199.728.346,00 kn. Ispravak potraživanja u navedenom iznosu se odnosi na potraživanja iz programa Zbrinjavanja i zdravstvene zaštite stoke u vojno - redarstvenim akcijama Bljesak i Oluja (dalje u tekstu: Program). U prethodnim godinama su poduzete mjere prisilne naplate, a potraživanja nisu naplaćena, jer na računima ovršenika nije bilo novčanih sredstava. Nad dužnicima su okončani stečajni postupci i provedeni postupci brisanja iz sudskog registra. U okviru potraživanja za dane zajmove su također iskazana potraživanja od trgovačkog društva za dane pozajmice u 1998. u iznosu 3.000.000,00 kn, nad kojim je okončan stečajni postupak i proveden postupak brisanja iz sudskog registra, a tražbine u iznosu 4.086.250,00 kn (glavnica 3.000.000,00 kn i kamate 1.086.250,00 kn) prijavljene u stečajnu masu, nisu namirene. Ministarstvo je u 2015. donijelo Odluku o kriterijima, uvjetima i proceduri otpisa potraživanja i obveza te je imenovalo Povjerenstvo za otpis potraživanja i obveza. Prema navedenoj Odluci, kriteriji za otpis potraživanja su: godine dospelosti, neutemeljenost evidentiranja potraživanja, potraživanja manja od troškova vođenja postupaka prisilne naplate i nemogućnost naplate zbog pokretanja stečaja, likvidacije i brisanja društva iz sudskog registra. Na temelju prijedloga Povjerenstva donesena je odluka o brisanju nenaplativih potraživanja iz poslovnih knjiga u 2015., u iznosu 100.033,00 kn. Početkom 2016. je dostavljen upit Ministarstvu financija kojim je zatraženo mišljenje o otpisu zastarjelih i spornih potraživanja iz navedenog Programa. U travnju 2016., Ministarstvo financija je u odgovoru izrazilo mišljenje da imenovano Povjerenstvo treba provesti sve postupke prikupljanja raspoloživih dokaza u vezi s utvrđivanjem potraživanja (iznos potraživanja, naplativost, poduzete radnje za naplatu i svrsishodnost postupka naplate) te kategorizirati potraživanja prema vrijednosti.

Na temelju sastavljene kategorizacije, Ministarstvo kao nadležno tijelo, treba postupiti prema odredbama članka 27. i 32. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine 52/13 i 94/14). Do konca 2016., imenovano povjerenstvo za otpis potraživanja nije sastavilo popis nenaplativih i zastarjelih potraživanja na način kako je to sugeriralo Ministarstvo financija.

Prema odredbi članka 27. navedene Uredbe, nadležno tijelo otpisuje potraživanje prema dužniku pravnoj osobi koje se ne može naplatiti u stečajnom postupku, na temelju pravomoćnog rješenja o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom ili u postupku likvidacije na temelju pravomoćnog rješenja o brisanju pravne osobe iz sudskog registra.

Nadalje, u okviru potraživanja za prihode poslovanja koncem 2016. su iskazana potraživanja od korisnika potpore prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009., 2010. i 2011. u iznosu 7.104.743,00 kn i potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije u iznosu 3.904.772,00 kn i odluka za povrat u iznosu 894.264,00 kn.

U prošlim godinama, za svakog korisnika izravnih plaćanja utvrđivano je konačno pojedinačno pravo na plaćanje u proizvodnoj godini nakon umanjenja isplata, odnosno provedene modulacije. Modulacijom su bila obuhvaćena prava na razini proizvodne godine koja po korisniku prelaze 100.000,00 kn. U 2016. su temeljem obračunane modulacije za proizvodnu 2009., 2010. i 2011., korisnicima izravne potpore umanjene isplate za proizvodnu 2015. u iznosu 508.585,00 kn te su potraživanja od korisnika po obračunanoj modulaciji iskazana koncem godine u iznosu 7.104.743,00 kn. Osim namirenja potraživanja putem smanjenja ukupnog iznosa odobrenog za izravna plaćanja, druge mjere naplate nisu poduzimane. Unutarnje procedure u vezi s postupanjem koje prethodi naplati potraživanja, kako bi se na ista ili slična potraživanja primijenile iste mjere naplate, nisu donesene. Iako donošenje procedura za naplatu potraživanja nije propisano zakonom, njihovo donošenje u skladu je s načelom dobrog financijskog upravljanja. Koncem 2016., vrijednosno značajnija potraživanja po provedenoj modulaciji su iskazana prema korisnicima koji subrisani iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstava (dalje u tekstu: Upisnik) u iznosu 3.680.396,00 kn. Agencija po službenoj dužnosti briše poljoprivredno gospodarstvo iz Upisnika, ukoliko od nadležnih institucija dobije informaciju o smrti nositelja, a nije nastavljeno s obavljanjem djelatnosti te ukoliko su nastupile druge okolnosti za prestanak uvjeta za upis poljoprivrednog gospodarstva. Potraživanja od korisnika koji su upisani u Upisnik, a nisu podnijeli jedinstven zahtjev za izravna plaćanja za proizvodnu 2015. su iskazana kao nedospjela u iznosu 2.058.273,00 kn.

Potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije su iskazana u iznosu 3.904.772,00 kn. U financijskim izvještajima navedena potraživanja su iskazana u cijelosti kao nedospjela, jer se ne prate po dospelosti. Odredbom članka 7. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, između ostalog je propisano da pomoćne knjige jesu analitičke knjigovodstvene evidencije stavki koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički i druge pomoćne evidencije za potrebe nadzora i praćenja poslovanja. Proračun i proračunski korisnici obvezno vode analitička knjigovodstva potraživanja i obveza (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, obračunanim kamatama). Za navedena potraživanja, osim umanjenja isplata za odobrene mjere poljoprivredne politike, druge mjere naplate nisu poduzimane. Potraživanja temeljem dostavljenih odluka za povrat iznose 894.264,00 kn.

Prema odredbama članka 142. stavka 3. i članka 143. stavka 4. Zakona o poljoprivredi, ako se nakon izvršene isplate potpore korisnicima, na temelju naknadne administrativne kontrole i kontrole na terenu, utvrdi nepravilnost učinjena od strane korisnika, Agencija za plaćanja donosi odluku o povratu sredstava kojom od korisnika zahtijeva povrat isplaćenih sredstava u roku od 30 dana od dostave odluke korisniku.

U slučaju nemogućnosti naplate duga u razdoblju od godine dana, Agencija za plaćanja zatražit će zaštitu svojih prava putem nadležnog suda. Do konca 2016., za naplatu potraživanja po rješenjima poljoprivredne inspekcije nisu poduzimane mjere prisilne naplate duga, putem suda. Odredbama članka 47. Zakona o proračunu je propisano da su proračunski korisnici odgovorni za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti. Slijedom navedenog, osobitu pozornost treba posvetiti vođenju evidencija o dospelosti potraživanja kako bi se izbjegla njihova zastara. Prema odredbi članka 241. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15.), zastara se prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja tražbine.

Koncem 2016., potraživanja za dane zajmove su iskazana u iznosu 153.378.820,00 kn. U okviru navedenih potraživanja, potraživanja za povrat glavnice zajmova odobrenih u prošlim godinama iz proračunskih sredstava iznose 148.878.820,00 kn, a vrijednosno najznačajnija potraživanja u iznosu 93.815.083,00 kn se odnose na potraživanja od županija i Grada Zagreba za udružena sredstva za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede, u razdoblju od 2001. do 2003. Na ime udruživanja sredstava, županijama i Gradu Zagrebu je za realizaciju navedenog Programa doznačeno 147.660.000,00 kn, putem kojeg je krajnjim korisnicima odobreno 4 013 kredita. Ministarstvo je sa županijama i Gradom Zagrebom zaključilo Ugovore o poslovnoj suradnji. Odredbom članka 2. Ugovora o poslovnoj suradnji, županije i Grad Zagreb su se obvezali raspolagati udruženim sredstvima u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima i načinu korištenja sredstava za kreditiranje razvitka i obnove poljoprivrede (Narodne novine 85/01, 7/02, 147/02, 140/03, 108/04 i 64/06). Odredbom članka 6. navedenog Ugovora je određeno da županija i Grad Zagreb zaključuju ugovor o kreditu s poslovnom bankom kojim se banka ovlašćuje za obavljanje poslova i usluga u ime i za račun županije. Nadalje, odredbom članka 10. navedenog Ugovora određeno je da naplaćena sredstva od krajnjih korisnika kredita, koja se odnose na povrat dijela kredita odobrenog iz sredstava Ministarstva, poslovna banka prenosi u korist državnog proračuna svakog petnaestog dana u mjesecu za prethodni mjesec. Prema obrazloženju Ministarstva, Ministarstvo financija nije pravodobno uspostavilo sustav i odredilo račun na koji se trebaju uplaćivati navedena sredstva te su poslovne banke sredstva uplaćivala na račune županija i Grada Zagreba, u razdoblju od 2005. do 2010. Krediti su odobravani s rokom otplate devet mjeseci do sedam godina, s počekom od jedne do tri godine. Na temelju dostavljenih izvješća županija i Grada Zagreba o provedbi Programa, u državni proračun je ukupno uplaćeno 64.085.398,00 kn, od čega je 5.120.240,00 kn uplaćeno u 2016., a odnosi se na povrat udruženih sredstava sedam županija. Prema evidenciji Ministarstva, četiri županije (Bjelovarsko - bilogorska, Brodsko - posavska, Međimurska i Požeško - slavonska) za cijelo vrijeme trajanja navedenog Programa, nisu uplaćivale sredstva u državni proračun, a Ministarstvo im je na temelju Ugovora o poslovnoj suradnji doznačilo ukupno 26.111.000,00 kn.

Ministarstvo redovito koncem godine županijama i Gradu Zagrebu upućuje dopis kojim se traži dostava izvješća o aktivnostima u provedbi Programa, a radi praćenja izvršenja Programa i uplata iz povrata kredita na račun državnog proračuna. S obzirom na to da se povrat udruženih sredstava na račun državnog proračuna nije obavljao u skladu sa zaključenim ugovorima, Ministarstvo je od županija zatražilo podmirenje dospjelih obveza koncem 2013.

U travnju 2014., od jedanaest županija koje prema podacima Ministarstva ne uplaćuju redovito sredstva na račun državnog proračuna, zatražena je izrada prijedloga terminskog plana za povrat duga. Tri županije (Međimurska, Brodsko - posavska i Bjelovarsko - bilogorska), terminski plan za reguliranje duga nisu dostavile, a dvije županije (Varaždinska i Splitsko - dalmatinska) nisu dobile suglasnost Ministarstva na dostavljene terminske planove.

Odobreni su terminski planovi za šest županija, prema kojima su tijekom 2016. na ime duga trebale uplatiti sredstva u državni proračun u iznosu 4.600.000,00 kn. Uplaćeno je 1.800.000,00 kn od strane jedne županije, dok preostalih pet županija nije uplatilo sredstva prema odobrenim terminskim planovima u ukupnom iznosu 2.800.000,00 kn. Iz navedenoga je vidljivo da nisu postignuti zadovoljavajući rezultati naplate potraživanja putem odobrenih terminskih planova, jer županije i nadalje pripadajući dio sredstava od povrata kredita ne uplaćuju na račun državnog proračuna. Stoga je nužno poduzeti dodatne aktivnosti u cilju naplate prihoda iz nadležnosti Ministarstva i za njihovu uplatu u proračun u skladu s odredbama članka 47. Zakona o proračunu. Ministarstvo vodi evidenciju o obavljenim uplatama na temelju dostavljenih godišnjih izvješća županija i Grada Zagreba. Na nenaplaćena i nepravodobno uplaćena sredstva županija i Grada Zagreba nisu obračunane zatezne kamate. Odredbom članka 29. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15) je propisano, između ostalog, da dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje, osim glavnice i zatezne kamate. Ministarstvo nema podataka o rokovima dospelosti pojedinih kredita koje su korisnicima odobravale poslovne banke. U financijskim izvještajima potraživanja od županija za sredstva udružena za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede koncem 2016. su iskazana u cijelosti kao dospjela. Prema odredbama članka 7. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, između ostalog, propisano je da proračun i proračunski korisnici obvezno vode analitička knjigovodstva potraživanja po osnovi danih zajmova (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, obračunanim kamatama).

U cilju primjene Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja, Državni ured za reviziju nalaže prikupiti raspoloživu dokumentaciju za potraživanja koja se ne mogu naplatiti u stečajnom postupku na temelju pravomoćnog rješenja o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom, u postupku likvidacije na temelju pravomoćnog rješenja o brisanju pravne osobe iz sudskog registra ili rješenja o zaključenoj predstečajnoj nagodbi kojim se dug otpisuje. Nadalje, na temelju prikupljene dokumentacije nalaže sastaviti popis nenaplativih i zastarjelih potraživanja po subjektima i iznosima te poduzetim mjerama naplate.

Državni ured za reviziju nalaže poduzimanje odgovarajućih mjera za naplatu potraživanja u skladu s odredbama Zakona o proračunu. Za potraživanja po rješenjima poljoprivredne inspekcije i odluka za povrat te po osnovi udruženih sredstava za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede, Državni ured za reviziju nalaže ustrojiti analitičke evidencije u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Za nepodmirene dugove županija nalaže obračun zateznih kamata prema odredbama Zakona o obveznim odnosima.

4.2 *U vezi s potraživanjima za prihode poslovanja iskazanim prema dužnicima nad kojima su okončani stečajni postupci i provedeni postupci brisanja iz sudskog registra za koja nisu donesene odluke o otpisu, Ministarstvo navodi da su poduzete odgovarajuće aktivnosti u cilju otpisa nenaplativih potraživanja iz poslovnih knjiga. Donesena je Odluka o kriterijima, uvjetima i proceduri otpisa potraživanja i obveza kojom su utvrđeni kriteriji i uvjeti te propisane procedure otpisa. Osnovano je Povjerenstvo za otpis potraživanja i obveza kojem su dostavljena Rješenja o zaključenju stečajnih postupaka i Rješenja o brisanju subjekata iz Sudskog registra po subjektima i pojedinačnim iznosima. Naglašava da su u okviru potraživanja za prihode poslovanja iskazana potraživanja s osnove javnih davanja koja se odnose na pristojbe koju subjekti u poslovanju s hranom uplaćuju prema odredbama Pravilnika o visini pristojbi i naknada za službene kontrole (Narodne novine 84/15,100/15 i 14/16). Odredbom članka 3.stavka 4. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja, propisano je da se odredbe Uredbe ne odnose na dugove i potraživanja s osnove javnih davanja, a Opći porezni zakon (Narodne novine 115/16) navedenu pristojbu prepoznaje kao javna davanja, odnosno kao novčana davanja koja se plaćaju za određenu činidbu ili za korištenje određenoga javnog dobra. Stoga je dostavljen upit Ministarstvu financija 12. travnja 2017. (KLASA: 080-01/15-01/192; URBOJ: 525-06/0308-17-20) i požurnica 11. lipnja 2017. (KLASA:080-01/15-01/192; URBOJ: 525-06/0308-17-21), radi ispravnog postupanja kod otpisa navedenih potraživanja. Obrazlaže da će nakon što Ministarstvo financija dostavi odgovor na upit jesu li pristojbe i kratkoročne pozajmice dane društvima brisanim iz Sudskog registra predmet otpisa prema navedenoj Uredbi ili nekom drugom pravnom temelju, postupiti prema preporuci Državnog ureda za reviziju.*

U očitovanju na propuste u vezi s naplatom potraživanja od županija i Grada Zagreba za udružena sredstva za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede, Ministarstvo navodi da je u vezi navedene problematike održan sastanak s Ministarstvom financija na kojem je donesen zaključak da se od županija koje kasne s ispunjenjem preuzetih obveza zatraže novi/izmijenjeni terminski planovi radi povrata kumuliranog duga u državni proračun. Ukoliko županije ne izvrše povrat sredstava u roku, o tome je potrebno pravodobno obavijesti Državnu riznicu Ministarstva financija. Slijedom navedenog, početkom travnja 2017. je održan sastanak s predstavnicima županija na kojem su upoznati da im se pruža mogućnost izrade novih terminskih planova radi povrata kumuliranog duga prema novoj dinamici plaćanja. U svibnju 2017., dostavljene su obavijesti Bjelovarsko - bilogorskoj, Međimurskoj, Brodsko - posavskoj, Splitsko - dalmatinskoj i Ličko - senjskoj županiji, da svoja dugovanja podmire, odnosno da utvrde rokove povrata duga kako bi se mogle pratiti preuzete obveze prema dospelosti. Kako su nakon provedenih lokalnih izbora bila u tijeku imenovanja predstavničkih tijela na razini regionalne samouprave, očekuje se dostava novih izmijenjenih terminskih planova nakon formiranja županijskih skupština. Ministarstvo namjerava od županija zatražiti da kod sastavljanja izvještaja o upravljanju sredstvima za 2017., dostave podatke o korisnicima kreditnih sredstava, pojedinačnim iznosima, dospelosti i obračunanim kamatama.

4. Rashodi i izdaci

4.1 Rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu 5.862.130.240,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi i izdaci se odnose na rashode za subvencije u iznosu 3.712.533.003,00 kn, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u iznosu 938.697.151,00 kn, materijalne rashode u iznosu 392.482.411,00 kn i kapitalne pomoći u iznosu 336.088.500,00 kn. Nepravilnosti i nedostaci su utvrđeni u dijelu rashoda koji se odnose na rashode za subvencije, rashode za pomoći unutar općeg proračuna u vezi s uslugama zdravstvene zaštite životinja i odobravanja potpora iz namjenskih prihoda, odnosno naknade OKFŠ, materijalne rashode u vezi s naknadama prema ugovorima o djelu i rashode za kapitalne pomoći koji se financiraju iz EPFRR u okviru programa Ruralni razvoj, Mjera 04 - Ulaganja u fizičku imovinu.

- Rashodi za subvencije

Vrijednosno značajniji rashodi za subvencije su ostvareni u okviru programa Poljoprivreda u iznosu 2.532.149.029,00 kn i programa Ruralni razvoj u iznosu 961.027.408,00 kn. Izravna plaćanja koja su provedena u okviru ZPP-a u iznosu 2.296.677.246,00 kn, čine 90,7 % rashoda za subvencije programa Poljoprivreda, a provode se kao potpora dohotku poljoprivrednika. U okviru programa Ruralni razvoj, vrijednosno su značajnije mjere koje se najvećim dijelom financiraju iz EPFRR, a odnose se na IAKS mjere ruralnog razvoja u iznosu 565.545.577,00 kn i Mjeru 18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja u iznosu 344.590.893,00 kn.

U 2016. je za izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima koja se provode u okviru ZPP-a isplaćeno 2.300.676.148,00 kn, odnosno u visini osiguranih sredstava u EPJF 1.429.747.272,00 kn i državnom proračunu 870.928.876,00 kn. Temeljem zahtjeva podnesenih za izravna plaćanja za proizvodnu 2015. je isplaćeno 1.492.999.138,00 kn. Navedena plaćanja obuhvaćaju mjere potpore koje se dodjeljuju po površini u iznosu 1.083.865.670,00 kn, proizvodno vezanu potporu u stočarstvu za krave dojilje, ovce i koze, tov junadi, krave u proizvodnji mlijeka i biljnoj proizvodnji za voće i povrće, šećernu repu i krmne proteinske usjeve u iznosu 376.810.785,00 kn i potporu za male poljoprivrednike u iznosu 32.322.683,00 kn. Mjere potpore koje se dodjeljuju po površini obuhvaćaju: osnovno plaćanje u iznosu 370.833.522,00 kn, zeleno plaćanje u iznosu 518.594.077,00 kn, preraspodijeljeno plaćanje u iznosu 161.532.273,00 kn i potporu za mlade poljoprivrednike u iznosu 32.905.798,00 kn. Za program jedinstvenih plaćanja iz 2013. i 2014. je isplaćeno 611.893,00 kn, a za premije za krave dojilje, ovce i koze 154.488,00 kn.

Početak studenog 2016., ministar je dostavio Agenciji nalog za isplatu predujma izravnih plaćanja temeljem podnesenih zahtjeva u 2016., a prava na plaćanje ostvaruju u 2017. Predujam je isplaćen u cijelosti iz EPJF u iznosu 806.910.630,00 kn, a odnosi se na osnovno plaćanje u iznosu 403.711.147,00 kn, zeleno plaćanje u iznosu 282.489.092,00 kn, preraspodijeljeno plaćanje u iznosu 90.827.471,00 kn, za male poljoprivrednike u iznosu 20.819.760,00 kn i proizvodno vezanu potporu u iznosu 9.063.160,00 kn. Za ostvarivanje prava na izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja, poljoprivrednici moraju obavljati poljoprivrednu djelatnost i biti upisani u Upisnik. Poljoprivredno zemljište koje poljoprivrednici obrađuju/koriste mora biti upisano u sustav za identifikaciju poljoprivrednih parcela i evidenciju uporabe poljoprivrednog zemljišta u digitalnom grafičkom obliku (dalje u tekstu: ARKOD sustav), a sva stoka evidentirana u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ).

Poljoprivrednici pri obavljanju poljoprivredne djelatnosti na svom gospodarstvu moraju poštivati niz obveznih zahtjeva i uvjeta o poštivanju pravila višestruke sukladnosti. Jedinствен zahtjev za dodjelu prava na plaćanje za izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja za proizvodnu 2015. se podnosio elektronički, putem interneta, koristeći AGRONET sustav u razdoblju od 30. ožujka do 15. lipnja 2015., a rok za zakašnjele zahtjeve bio je do 10. srpnja 2015. Pomoć pri popunjavanju zahtjeva putem AGRONET-a pružali su zaposlenici Agencije, Savjetodavne službe i Hrvatske poljoprivredne agencije. Uvjeti za stjecanje prava na potpore su propisani odredbama Zakona o poljoprivredi i Pravilnika o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja (Narodne novine 35/15, 53/15, 69/15, 101/15 i 132/15) te propisima EU. Nakon zaprimanja zahtjeva, obavlja se administrativna kontrola i kontrola na terenu. Administrativna kontrola se odnosi na provjeru: točnosti i cjelovitosti podataka u jedinstvenom zahtjevu, sukladnosti s uvjetima prihvatljivosti za pojedine mjere potpore i poštivanja pravila višestruke sukladnosti te njihovom usporedbom s podacima u registrima koje vodi Agencija. Kontrola na terenu u vezi s prihvatljivošću jedinstvenog zahtjeva korisnika se provodi na temelju slučajnog odabira, analizom rizika i reprezentativnosti podnesenih zahtjeva, a provodi se na uzorku od najmanje 5,0 % korisnika. Kontrole na terenu za mjere potpore povezane s površinom se obavljaju daljinskim istraživanjem i na temelju grafičkih podloga iskazanim na zahtjevima koji su prošli administrativnu kontrolu te se utvrđuje lokacija i granica parcele i prihvatljiva površina za plaćanje u odnosu na prijavljenu površinu i kulturu. Za programsko razdoblje 2015.-2020., aktivnim poljoprivrednicima su dodijeljena nova prava za plaćanje, po principu jedan prihvatljiv hektar jedno pravo. Prava se dodjeljuju poljoprivrednicima upisanim u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava koji su u roku podnijeli zahtjev za plaćanje i obrađuju najmanje jedan hektar prihvatljive poljoprivredne površine, a bili su korisnici izravnih plaćanja u 2013. ili 2014. U 2015., posebnim kategorijama korisnika (mladim i novim poljoprivrednicima, korisnicima državnog poljoprivrednog zemljišta, korisnicima na područjima posebne državne skrbi, otocima, brdsko planinskim područjima te područjima s prirodnim ili drugim ograničenjima, poljoprivrednicima kojima nisu dodijeljena prava na plaćanje zbog više sile ili iznimnih okolnosti te korisnicima koji su priveli kulturi zemljište razminirano u prethodnoj godini), dodijeljena su i aktivirana prava na plaćanje iz nacionalne rezerve (pričuva ili banka neaktiviranih prava). Nakon 2015., prava na plaćanje se mogu ostvariti prijenosom prava od drugog poljoprivrednika (kupovina, zakup, darivanje, nasljeđivanje) ili iz nacionalne rezerve za posebne kategorije poljoprivrednika. Prema odredbi članka 31. stavka 3. Zakona o poljoprivredi, prava na plaćanje se dodjeljuju aktivnim poljoprivrednicima za prihvatljive hektare poljoprivredne površine koje je korisnik programa izravnih plaćanja imao u korištenju površina ucrtanih u ARKOD na zadnji dan roka za podnošenje zahtjeva za dodjelu prava na plaćanje u 2015. sukladno članku 24. stavka 2. Uredbe EU br. 1307/2013. Temeljem navedenog, poljoprivrednim gospodarstvima je omogućeno da u ARKOD sustav evidentiraju poljoprivredne površine koje koriste, a za koje ne posjeduju dokumente o vlasništvu i/ili posjedu.

Upis u navedeni sustav se obavljao uz dostavljanje popunjene izjave o korištenju ARKOD parcela ovjerene kod javnog bilježnika. Poljoprivrednici koji su već imali evidentirano korištenje zemljišta u sustavu, a za koje nisu imali dokumente o vlasništvu i/ili posjedu su također pozvani da popune navedenu izjavu. Prije isplate potpore za proizvodnu 2015., od poljoprivrednika nije traženo da dostave dokumentaciju o pravu korištenja poljoprivrednog zemljišta (potvrda ili ugovor o najmu/zakupu/koncesiji/plodouživanju) radi usporedbe s evidentiranim zemljištem u ARKOD sustavu i kontrole na terenu.

Upisom zemljišta u navedeni sustav bez suglasnosti vlasnika i provjere na terenu utječe na rizik da su prava na plaćanje dodijeljena korisnicima za poljoprivredne površine koje nisu pogodne za poljoprivrednu proizvodnju te na rizik da vlasnik ne može ostvariti pravo na izravna plaćanja, jer je u sustavu upisan drugi korisnik zemljišta bez prava vlasništva. Prema odredbi članka 4. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 39/13 i 48/15), pod održavanjem poljoprivrednog zemljišta pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju se smatra sprečavanje njegove zakorovljenosti i obrastanja višegodišnjim raslinjem, kao i smanjenje njegove plodnosti. Nadalje, odredbom članka 8. stavka 1. i 2. Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (Narodne novine 35/15) je propisano da se podaci o ARKOD parcelama dobivaju na temelju izjave poljoprivrednika, uz pomoć programske podrške koja omogućuje fotointerpretaciju poljoprivrednih površina na digitalnoj ortofoto karti i određivanje granica ARKOD parcela. Poljoprivrednik može biti naknadno pozvan na usklađivanje podataka i podnošenju dokumentacije o pravu korištenja poljoprivrednog zemljišta. U prosincu 2016., stupio je na snagu Pravilnik o dopuni Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (Narodne novine 118/16) kojim je propisano za slučaj da je pokrenut postupak upisa u ARKOD sustav i onih poljoprivrednih površina koje poljoprivrednik koristi, a za koje ne posjeduje dokumente o vlasništvu i/ili posjedu, Agencija će kroz postupak utvrđivanja činjeničnog stanja na terenu (brza terenska provjera), po potrebi uz prisutnost poljoprivrednika i poljoprivrednika koji koriste susjedne ARKOD parcele, provjeriti činjenice korištenja poljoprivredne površine ucrtane prema ARKOD metodologiji i evidentirati u Zapisnik. Do dana obavljanja revizije (ožujak 2017.), podaci o poljoprivrednim površinama unesenim u ARKOD sustav bez dokumentacije o pravu korištenja nisu dostavljeni na uvid Državnom uredu za reviziju.

Prema odredbi članka 23. Zakona o poljoprivredi, administrativnu kontrolu i kontrolu na terenu izravne potpore i IAKS mjera ruralnoga razvoja iz jedinstvenog zahtjeva provodi Agencija sukladno članku 58. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1306/2013. Poslove kontrole na terenu Agencija može sklapanjem pisanih sporazuma ili ugovora povjeriti drugim pravnim osobama pazeći da se sklopljenim sporazumom ili ugovorom osigura provedba akreditacijskih kriterija Agencije. Poljoprivredni inspektor u provedbi inspeksijskoga nadzora, sastavlja zapisnik o neudovoljavanju uvjeta za ostvarivanje izravne potpore/potpore za IAKS mjere ruralnoga razvoja koji dostavlja Agenciji u roku od 15 dana od dana donošenja.

Koncem 2016., na zahtjev Agencije je proveden inspeksijski nadzor udovoljavanja uvjeta za dodjelu prava na plaćanje za izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja za proizvodnu 2016. Sastavljeno je 14 zapisnika u kojima su utvrđene neusklađenosti površina i/ili neprijavljene površine i/ili neispunjavanje uvjeta višestruke sukladnosti i/ili nepoštivanje IAKS mjera ruralnog razvoja i/ili nepoštivanje praksi korisnih za klimu i okoliš (zeleno plaćanje).

Na temelju sastavljenih zapisnika izdana su četiri rješenja, od kojih su tri izdana zbog djelomičnog neudovoljavanja uvjetima prihvatljivosti, a jedan zahtjev je odbijen u cijelosti kao neprihvatljiv, jer su podaci u jedinstvenom zahtjevu bili netočni. Tražena je potpora za 31 ARKOD parcelu na ukupno 20,84 ha na temelju izjave dva svjedoka bez prava posjeda, a na navedenim parcelama se ne obavlja poljoprivredna djelatnost.

Kako su podaci u ARKOD sustavu javni i dostupni na mrežnim stranicama, podnositelj zahtjeva za potporu je u sustav upisao slobodne parcele u privatnom vlasništvu koje nisu bile upisane u Upisnik.

S obzirom na to da se upis u Upisnik obavlja isključivo na temelju dokumenata kojima se dokazuje vlasništvo/posjed, Državni ured za reviziju je mišljenja da se upis zemljišta u ARKOD sustav treba također obavljati na temelju dokumentacije o pravu korištenja kao jedino pravno valjanom temelju kojim se dokazuje pravo korištenja određenog zemljišta u poljoprivredne svrhe.

U okviru programa Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem ostvareni su rashodi za subvencije u iznosu 7.440.000,00 kn, a odnose se na potpore za uzgoj i selekciju konja lipicanaca. Početkom travnja 2016., s Državnom ergelom Đakovo i Lipik je zaključen ugovor o financiranju kojim je utvrđena namjena sredstava: za provođenje programa uzgoja i uzgojno - selekcijskog rada, ispitivanje uzgojne i uporabne vrijednosti kopitara, prosljeđivanje identifikacijskih i uzgojnih podataka konja ovlaštenoj ustanovi, sudjelovanje u programima zaštite i očuvanja lipicanske pasmine, organiziranje i provođenje poljoprivredne proizvodnje za potrebe ergele, razvoj sportskih aktivnosti, organiziranje i sudjelovanje u organiziranju izložbi, smotri i drugih manifestacija, organiziranje turističke djelatnosti, izradu promotivnih i drugih materijala, korištenje konja iz ergele u turističkoj ponudi, rekreaciji, hipoterapiji, lovu, hobi-programima, tradicionalnim priredbama i izložbama, u državnom protokolu, vojsci, policiji i školskom obrazovanju te za druge poslove utvrđene Statutom Državne ergele Đakovo i Lipik. Dinamika isplate sredstava potpore je ugovorena u jednakim mjesečnim obrocima u iznosu 620.000,00 kn, osim za siječanj, veljaču i ožujak za koje je ugovoreno jednokratno plaćanje 1.860.000,00 kn. Korisnik se obvezao omogućiti Ministarstvu nesmetan nadzor nad trošenjem sredstava uz dostavljanje tromjesečnih izvješća s detaljno dokumentiranim troškovima i poduzetim radnjama na ostvarenju postavljenih ciljeva. Raskid ugovora je ugovoren za slučaj da se utvrdi nemogućnost obavljanja poslova ili nenamjensko korištenje sredstava potpore. Kod nenamjenskog trošenja, korisnik je dužan vratiti sredstva zajedno s pripadajućim kamatama u roku 30 dana od dana dostavljanja poziva za povrat sredstava. Revizijom je utvrđeno da ugovorena dinamika plaćanja nije poštivana, jer je u travnju 2016., jednokratno isplaćeno 3.100.000,00 kn. Izvješća o utrošku sredstava potpore su dostavljana tromjesečno bez priloženih dokumenata kojima se dokazuje svrha za koju su odobrena sredstva utrošena (ugovor ili račun) te dokaz o izvršenom plaćanju (izvadak žiro računa). U ožujku 2017., Ministarstvu su dostavljeni financijski izvještaji sastavljeni za 2016. te završno financijsko izvješće o utrošku sredstava prema kojem su sredstava potpore najvećim dijelom utrošena za plaće radnika u iznosu 4.684.357,00 kn ili 63,0 %.

Državni ured za reviziju predlaže uspostaviti učinkovite mehanizme kontrole radi utvrđivanja činjeničnog stanja korištenja poljoprivrednog zemljišta, kako bi se pravodobno poduzele odgovarajuće korektivne mjere kod obrade zahtjeva za isplatu potpora.

Također, nalaže uskladiti podatke u ARKOD sustavu prema pravno valjanoj dokumentaciji o pravu korištenja uz provjeru stvarnog stanja, odnosno korištenja poljoprivrednog zemljišta na terenu.

Državni ured za reviziju nalaže nadzor nad trošenjem sredstava potpore odobrene za uzgoj i selekciju konja lipicanaca. Također, nalaže zahtijevati od korisnika potpore povrat sredstava koja nisu isplaćena za predviđene namjene u skladu s odredbama ugovora.

- Rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna

Rashodi za pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna su ostvareni u iznosu 938.697.151,00 kn, a odnose se na pomoći temeljem prijenosa EU sredstava u iznosu 742.856.384,00 kn, pomoći unutar općeg proračuna u iznosu 193.045.017,00 kn i tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna u iznosu 2.795.750,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi za pomoći unutar općeg proračuna su ostvareni za tekuće pomoći u okviru aktivnosti Zdravstvena zaštita životinja u iznosu 55.342.677,00 kn i aktivnosti Općekorisne funkcije šuma u iznosu 2.984.018,00 kn.

U travnju 2016., za obavljanje usluga zdravstvene zaštite životinja zaključeni su ugovori s Hrvatskim veterinarskim institutom i Veterinarskim fakultetom u Zagrebu. S Hrvatskim veterinarskim institutom ugovor je zaključen u iznosu 42.028.815,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, odnosno 52.536.019,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, a s Veterinarskim fakultetom u Zagrebu je zaključen ugovor u iznosu 4.820.300,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, odnosno 6.025.375,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Ugovori su zaključeni pozivanjem na odredbe Zakona o veterinarstvu (Narodne novine 82/13 i 148/13) i odredbe Naredbe o mjerama zaštite životinja od zaraznih bolesti i nametničkih bolesti i njihovom financiranju od 1. siječnja do 31. ožujka, odnosno 1. travnja do 31. prosinca 2016. (Narodne novine 141/15 i 31/16). Sastavni dio ugovora čini popis zaraznih nametničkih bolesti, pregled laboratorijskih i dijagnostičkih pretraga, broj pretraga, pojedinačne cijene i ukupna vrijednost usluga. Ugovorima se Ministarstvo obvezalo platiti Institutu usluge za stvarno obavljene poslove. U skladu s ugovorima, Hrvatski veterinarski institut i Veterinarski fakultet su dostavili završna izvješća o obavljenim ugovorenim poslovima. Završno izvješće Hrvatskog veterinarskog instituta sadrži pregled ugovorenih i ostvarenih usluga te značajnija odstupanja pretraga u odnosu na ugovorene pretrage navedene u privitku zaključenog ugovora. U odnosu na ugovorenu vrijednost u iznosu 42.028.815,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost, realizirano je 41.844.909,00 kn, odnosno 183.906,00 kn manje. U odnosu na ugovorene pretrage, više su izvršene pretrage uzoraka krvi na brucelozu ovaca RBT za 79 969 pretraga i RVK za 1 327, goveda GSE za 1 327 i enzootske leukoze goveda za 7 268 te svinja (KSK Q-RT-PCR) za 925 pretraga. Vrijednost navedenih više izvršenih pretraga iznosi 2.508.836,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost. Prema izvješću Veterinarskog fakulteta obavljene su usluge u 2016. u iznosu 4.653.373,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost, što je za 166.927,00 kn manje od ugovorenog. Uvidom u izvješće vidljivo je da pojedine ugovorene pretrage nisu obavljene, pojedine su obavljene u manjem, a pojedine u većem opsegu od ugovorenih. Izvješće ne sadrži usporedbu ugovorenih i obavljenih usluga pretraga po vrsti i količini pretrage. Više od plana su izvršene bakteriološke pretrage pčelinjih legla koje su ugovorene u iznosu 42.750,00 kn, a obavljene u iznosu 99.900,00 kn, GDP pretrage krvi kopitara koje su ugovorene u iznosu 1.372.500,00 kn, a obavljene su u iznosu 1.560.000,00 kn. Od ugovorenih 49 pretraga, 13 laboratorijskih pretraga u ugovorenoj vrijednosti 418.750,00 kn nije obavljeno. Izvješća Hrvatskog veterinarskog instituta i Veterinarskog fakulteta o izvršenju ugovorenih laboratorijskih i dijagnostičkih pretraga ne sadrže obrazloženja neobavljenih, a ugovorenih laboratorijskih i dijagnostičkih pretraga te obrazloženja odstupanja pojedinih obavljenih laboratorijskih pretraga u odnosu na ugovorene količine i vrijednosti. Za veći broj obavljenih i obračunanih pretraga od ugovorenih, po pojedinoj vrsti pretrage, Ministarstvo nije izdavalo pisane suglasnosti.

Navedeno postupanje nije u skladu s ugovorima kojima je određeno da Hrvatski veterinarski institut i Veterinarski fakultet bez pisane suglasnosti Ministarstva, odnosno Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, neće preći predviđeni broj pretraga iz ugovora. U protivnom, Ministarstvo nije dužno platiti obavljene pretrage.

U okviru aktivnosti Općekorisne funkcije šuma su ostvareni rashodi za tekuće pomoći u iznosu 2.984.018,00 kn, financirani iz namjenskih prihoda, od naknade OKFŠ. U rujnu 2015., Ministarstvo je na temelju odredbi članka 10. stavka 2. Pravilnika o postupku za ostvarivanje prava na sredstva iz naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma za izvršene radove u šumama (Narodne novine 22/15) objavilo Javni poziv na mrežnim stranicama Ministarstva za prikupljanje projektnih prijedloga i ostvarivanje prava na sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma za višegodišnje projekte za znanstvene i stručne radove te godišnje projekte za izdavačku djelatnost iz područja šumarstva. Pravo na sredstva potpore za znanstveno - istraživačke radove su mogle ostvariti sastavnice javnih hrvatskih sveučilišta te javni znanstveni instituti koji svoju znanstveno - nastavnu djelatnost ili znanstveno - istraživački program od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, obavljaju iz područja šumarstva i upisani su u Upisnik znanstvenih organizacija. U roku za dostavu projektnih prijedloga dostavljen je 41 zahtjev za potporu. U veljači 2016., Povjerenstvo za odabir znanstveno - istraživačkih i stručnih radova je predložilo za financiranje pet znanstveno istraživačkih radova, 13 stručnih radova i četiri potpore za izdavaštvo u šumarstvu. Na temelju prijedloga navedenog Povjerenstva, početkom ožujka 2016. donesena je Odluka o raspodjeli financijskih sredstava naknade za OKFŠ za potpore znanstveno - istraživačkim i stručnim radovima te publikacijama iz područja šumarstva te su s korisnicima zaključeni ugovori o financiranju projekata. Namjensko trošenje utvrđuje se financijskim planom korištenja svake pojedine potpore (sastavni dio prijave) te ugovorom zaključenim između Ministarstva i nositelja projektnog prijedloga. Zaključenim ugovorima s korisnicima sredstava određeno je da će se Izvještaj o napretku i Izvještaj o namjenskom trošenju sredstava evaluirati najmanje jednom godišnje od strane posebnog povjerenstva ministarstva, što nije u skladu s Javnim pozivom. U Javnom pozivu je navedeno da će se izvještaji o napretku po projektima koji se provode u trajanju do 12 mjeseci evaluirati svaka četiri mjeseca, a za projekte u trajanju duljem od 12 mjeseci, svakih šest mjeseci. Izvješća o napretku projekata su dostavljena od strane korisnika projekata koja u vrijeme obavljanja revizije nisu evaluirana, jer Povjerenstvo za evaluaciju projekata nije imenovano. Prema obrazloženju Ministarstva, zahtjevi za imenovanje članova poslani su nadležnim institucijama te je njihovo imenovanje u tijeku. Revizijom je utvrđeno da su koncem 2016. korisnici dostavili rebalans financijskog plana te je zatraženo produljenje za znanstvene projekte do konca travnja 2019., odnosno za stručni rad do 2018. Prema dostavljenim rebalansima financijskih planova, ukupna planirana sredstva za financiranje pojedinog projekta ostala su ista. Navedenim rebalansima promijenjeni su financijski i radni plan projekta u dijelu koji se odnosi na rok završetka projekta i iznos financiranja po godinama i pojedinim stavkama financijskog plana. Na rebalans financijskih planova Ministarstvo nije dalo pisano odobrenje, što nije u skladu s odredbom članaka 3. stavka 4. Ugovora kojom je određeno da, ako postoji opravdani razlog zbog kojeg se korisnik ne pridržava priloga ugovora (prijave na projekt dostavljene Ministarstvu te radni i financijski plan), dužan je Ministarstvu dostaviti prijedlog za izmjenu navedenih priloga s detaljnim obrazloženjem. Prijedlog mora biti dostavljen najkasnije 30 dana prije isteka roka radnih i financijskih obveza koje su predmet predložene izmjene, jer u protivnom neće biti prihvaćene.

Sve izmjene navedenih priloga za koje korisnik nije ishodio odobrenje Ministarstva, smatrat će se kao da nisu učinjene. Prema financijskom planu jednog prijavljenog i odobrenog za financiranje znanstvenog projekta troškovi kupnje nove opreme iznose 399.412,00 kn, što je 23,4 % sredstava dodijeljene potpore, što nije u skladu s točkom 2.2. Poziva. Navedenom točkom Poziva je određeno da se sredstva potpore mogu koristiti, između ostalog, za nabavu sitne i srednje znanstvene opreme (ukupne vrijednosti do 10,0 % sredstava dodijeljene potpore).

Državni ured za reviziju nalaže postupati u skladu sa zaključenim ugovorima s izvršiteljima usluga zdravstvene zaštite životinja. U slučajevima kada postoji potreba za većim brojem laboratorijskih i dijagnostičkih pretraga u odnosu na ugovorene, predlaže plaćanja za navedene usluge izvršiteljima obavljati na temelju prethodno izdane suglasnosti Ministarstva. Također, predlaže od izvršitelja usluga zdravstvene zaštite životinja zatražiti da u završnim izvješćima obrazlože odstupanja ostvarenih laboratorijskih i dijagnostičkih pretraga u odnosu na ugovorene, a koja bi bila od pomoći kod planiranja i ugovaranja laboratorijskih i dijagnostičkih pretraga za naredna razdoblja.

Državni ured za reviziju nalaže zaključiti ugovore s korisnicima sredstava naknade za općekorisne funkcije šuma, o financiranju projekata znanstvenih i stručnih radova iz područja šumarstva, u skladu s uvjetima iz Javnog poziva, u dijelu koji se odnosi na razdoblje sastavljanja izvještaja o evaluaciji projekta. Također, nalaže pri odabiru korisnika za financiranje znanstvenog projekta pridržavati se kriterija u skladu s Javnim pozivom, u dijelu kojim je propisano da se sredstva mogu koristiti za nabavu sitne i srednje znanstvene opreme (ukupne vrijednosti do 10,0 % sredstava dodijeljene potpore). Nadalje, nalaže na temelju prijedloga rebalansa financijskog i radnog plana projekata znanstvenih i stručnih radova koje su korisnici navedenih sredstava dostavili Ministarstvu, postupiti u skladu s Ugovorom te u pisanom obliku odobriti ili odbiti navedene prijedloge.

- Rashodi na temelju ugovora o djelu

U okviru materijalnih rashoda na rashode za usluge se odnosi 327.183.916,00 kn, od čega se na intelektualne i osobne usluge odnosi 22.508.269,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi za intelektualne i osobne usluge se odnose na znanstveno - istraživačke usluge u iznosu 4.885.285,00 kn i druge intelektualne usluge ostvarene u okviru realizacije tekućeg projekta IPA 2011., Jačanje kapaciteta Hrvatske Agencije za plaćanje u iznosu 4.687.616,00 kn, ugovore o djelu u iznosu 4.383.107,00 kn i usluge praćenja biološkog bogatstva mora u vezi s Nacionalnim programom prikupljanja podataka o ribarstvu Republike Hrvatske u razdoblju 2014. - 2016. u iznosu 2.725.137,00 kn.

Rashodi za naknade prema ugovorima o djelu su ostvareni u iznosu 4.383.107,00 kn, a vrijednosno značajniji su ostvareni u okviru aktivnosti Administracija i upravljanje u iznosu 2.127.863,00 kn i aktivnosti Operativni program ribarstva u iznosu 1.842.998,00 kn.

Odredbom članka 62. stavka 2. Zakona o državnim službenicima (Narodne novine 92/05, 107/07, 13/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12-pročišćeni tekst, 37/13, 38/13, 1/15 i 138/15), propisano je da izdaci za pružatelja usluga na temelju ugovora o djelu ne smiju prelaziti 2,0 % ukupnog iznosa sredstava za osnovne plaće s doprinosima u tekućoj godini osiguranim za to tijelo.

Rashodi za plaće za redovan rad s doprinosima zaposlenika su planirani u iznosu 118.928.441,00 kn, a rashodi za usluge na temelju ugovora o djelu su ostvareni u iznosu 4.383.107,00 kn i iznose 3,7 % sredstava osiguranih za osnovne plaće s doprinosima zaposlenika Ministarstva za 2016. te su veći od propisanog iznosa za 2.004.538,00 kn.

U 2016., u okviru aktivnosti Administracija i upravljanje, za poslove upravljanja službenim vozilom i plovilom za potrebe ribarske inspekcije, pomoćno - tehničke poslove na graničnim veterinarskim postajama, posluživanja u čajnoj kuhinji i internom kafiću, dostave pošte po unutarnjim ustrojstvenim jedinicama, poslove vođenja ulazne i izlazne pošte, vođenja evidencija o radu, pisanje dopisa i zapisnika, korespondencije sa strankama i druge poslove, ugovori o djelu su zaključeni s 25 vanjskih suradnika, a prethodne godine su bili zaključeni s 48 vanjskih suradnika. Za obavljanje administrativnih poslova u Upravi kvalitete hrane i fitosanitarne politike te za poslove upravljanja plovilom za potrebe ribarske inspekcije, ugovori o djelu su zaključivani mjesečno za razdoblje duže od godine dana. Odredbom članka 3. Zakona o državnim službenicima je propisano da poslove u državnim tijelima obavljaju državni službenici i namještenici. Državni službenici su osobe koje u državnim tijelima kao redovito zanimanje obavljaju poslove iz djelokruga tih tijela, a namještenici su osobe koje u državnim tijelima rade na pomoćno - tehničkim poslovima i ostalim poslovima čije je obavljanje potrebno radi pravodobnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz djelokruga državnih tijela. Odredbama članaka 52. i 61. navedenog Zakona je propisano da se izabrani kandidat prima u državnu službu rješenjem čelnika tijela ili službene osobe u opisu poslova koje je rješavanje o tome, sukladno propisima o ustrojstvu državnih tijela. Za obavljanje privremenih poslova ili poslova čiji se opseg privremeno povećao, a koji nisu trajnijeg karaktera, kao i radi zamjene duže vrijeme odsutnog službenika, osobe se mogu primiti u državnu službu na određeno vrijeme dok traju privremeni poslovi ili poslovi čiji se opseg privremeno povećao, odnosno do povratka odsutnog službenika, a što može trajati najviše godinu dana. Nadalje, prema odredbi članka 61. stavka 2. navedenog Zakona, za prijam u državnu službu na određeno vrijeme za obavljanje privremenih poslova ili poslova čiji se opseg privremeno povećao, potrebno je prethodno odobrenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose. Odredbom članka 62. navedenog Zakona je propisano da se pojedini poslovi koji se obavljaju u državnom tijelu, osim poslova koje obavljaju državni službenici iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona, mogu na temelju ugovora o djelu povjeriti pružateljima stručnih usluga izvan državne službe. Iz navedenog proizlazi da se pojedini poslovi obavljani u Ministarstvu u razdoblju dužem od jedne godine (poslovi trajnijeg karaktera) nisu mogli povjeriti pružateljima usluga na temelju ugovora o djelu.

Državni ured za reviziju nalaže prilikom povjeravanja poslova koji se obavljaju u Ministarstvu postupati u skladu s odredbama Zakona o državnim službenicima. Također, nalaže izvršavati rashode na temelju ugovora o djelu do 2,0 % ukupnog iznosa sredstava osiguranih za osnovne plaće s doprinosima u tekućoj godini, u skladu s odredbama navedenog Zakona.

- Rashodi za kapitalne pomoći

Rashodi za kapitalne pomoći su ostvareni u iznosu 336.088.500,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi za kapitalne pomoći su ostvareni za provedbu Operativnog programa ribarstva u iznosu 128.517.664,00 kn i programa Ruralni razvoj u iznosu 123.677.136,00 kn, od čega se na Mjeru 04 - Ulaganja u fizičku imovinu odnosi 67.826.927,00 kn ili 54,8 % rashoda za kapitalne pomoći programa Ruralni razvoj.

Program Ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (dalje u tekstu: Program) je odobrila Europska komisija u svibnju 2015. U skladu s općim ciljevima ZPP-a, postavljena su tri dugoročna strateška cilja: Poticanje konkurentnosti poljoprivrede, osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i klimatskim promjenama te uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i osiguranje radnih mjesta. Ministarstvo je upravljačko tijelo odgovorno za upravljanje Programom, a Agencija je provedbeno tijelo koje donosi odluke i zaključuje ugovore u vezi s pravima i obvezama korisnika mjera ruralnog razvoja. Programom je predviđena 61 operacija u okviru 36 podmjera, odnosno 15 mjera uz Tehničku pomoć i Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Republiku Hrvatsku te IAKS mjere ruralnog razvoja. Ukupna alokacija sredstava po svim mjerama iznosi 2.383.294.500 EUR, a za ulaganja u fizičku imovinu u okviru Mjere 04 je predviđeno 667.058.824 EUR ili 28,0 % ukupne alokacije sredstava. Točkom 8.2.4.4.1. Programa je za navedenu mjeru utvrđeno postojanje rizika da veliki broj zahtjeva za potporu ili složenost procedura mogu stvoriti ogroman administrativni teret i pritisak koje može rezultirati većom stopom pogrešaka. Također je kao rizik navedeno da administrativni sustav ne uključuje odgovarajuće provjere zahtjeva za isplatu korisnika ili administrativne procedure nisu dovoljno dobro osigurale da se obave sve provjere. Početkom 2015., prije nego je službeno usvojen Program, donesen je Pravilnik o provedbi mjere M04 »Ulaganja u fizičku imovinu«, Podmjere 4.1. »Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (Narodne novine 7/15) i Pravilnik o provedbi mjere M04 »Ulaganja u fizičku imovinu«, Podmjere 4.2. »Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (Narodne novine 7/15), kojima su, između ostalog, utvrđeni način i provedba navedenih mjera, operacije putem kojih se provode, korisnici, prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi, intenzitet i visina javne potpore po projektu i vrsti ulaganja, kriteriji odabira, način podnošenja zahtjeva, postupak obrade i donošenje odluke o dodjeli sredstava te postupak javne nabave za nabavu roba, radova i usluga. U okviru Podmjere 4.1. potpora se odobravala za operaciju 4.1.1. - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, 4.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš i operaciju 4.1.3. - Korištenje obnovljivih izvora energije. U okviru Podmjere 4.2., potpora se odobravala za operacije 4.2.1. - Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima i 4.2.2. - Korištenje obnovljivih izvora energije.

Pravilnicima je utvrđeno da Agencija nakon obrade zahtjeva za potporu donosi Odluku o odbijanju zahtjeva za potporu, ukoliko utvrdi da su uvjeti za stjecanje pogodnosti stvoreni umjetno i suprotno ciljevima sektorskog poljoprivrednog gospodarstva sukladno članku 60. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/1994, (EZ) br. 2799/1998, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008.

Klauzula o izbjegavanju glasi: Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe, niti jedna pogodnost koju predviđa sektorsko poljoprivredno zakonodavstvo ne odobrava se fizičkoj ili pravnoj osobi za koju se utvrdi da su uvjeti za stjecanje tih pogodnosti stvoreni umjetno i suprotno ciljevima tog zakonodavstva.

Početak 2015. su objavljeni prvi natječaji i izmjene natječaja kojima su produžavani rokovi za dostavu zahtjeva za dodjelu potpora te povećani iznosi javne potpore po natječaju. Tako su za operaciju 4.1.1., Ulaganja u restrukturiranje, modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, sredstva javne potpore utvrđena u iznosu 861.840.000,00 kn, što je za 491.840.000,00 kn ili 132,9 % više u odnosu na prvi natječaj. Za sufinanciranje ulaganja u okviru operacije 4.1.2. - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš sredstva javne potpore su iznosila 130.000.000,00 kn, a izmjenama su utvrđena u kunsnoj protuvrijednosti 20.000.000 EUR. Za povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima u okviru operacije 4.2.1., sredstva javne potpore utvrđena su u iznosu 366.000.000,00 kn, što je za 226.000.000,00 kn ili 161,4 % više u odnosu na prvi natječaj.

Na mrežnoj stranici Agencije je objavljen Vodič za korisnike podmjera 4.1. i 4.2., kao pomoć kod pripreme dokumentacije i prijave projekata na natječaj. Zahtjevi za potporu su se podnosili putem AGRONET sustava kojem se može pristupiti tek nakon upisa u Evidenciju korisnika potpora u ruralnom razvoju i ribarstvu. Administrativnu kontrolu zahtjeva su obavljali zaposlenici Agencije. Provjeravana je pravodobnost, potpunost, udovoljavanje propisanim uvjetima i kriterijima, broj bodova sukladno kriterijima odabira te iznos prihvatljivih troškova bez provjere postojanja umjetno stvorenih uvjeta, jer u kontrolne liste i procedure nije unesena navedena provjera. Kod ulaganja u integrirani/zajednički projekt najviša vrijednost potpore je utvrđena do 5.000.000 EUR u kunsnoj protuvrijednosti. Pravilnicima je utvrđeno da su zajednički projekti oni projekti u kojima je dva ili više korisnika uključeno u jedan zajednički projekt. Ulaganja se provode na jednoj lokaciji (osim za ulaganja u nabavu gospodarskih vozila, pokretne opreme i poljoprivredne mehanizacije). Predmet ulaganja koriste svi korisnici zajedničkog projekta, pri čemu jedan korisnik ne može koristiti više od 70,0 % predmeta zajedničkog projekta. Korisnici sklapaju ugovor o poslovnoj suradnji kojim definiraju jednog korisnika koji će biti podnositelj zahtjeva za potporu/isplatu u ime njih.

Od ukupno podnesenih 1 107 zahtjeva za sredstva javne potpore u okviru operacije 4.1.1., nakon administrativne obrade je odbijeno 152 zahtjeva zbog neudovoljavanja propisanim uvjetima i kriterijima, a sedmero prijavljenih je odustalo od zahtjeva za javnom potporom. Koncem 2015., na mrežnoj stranici Agencije je objavljeno 948 projekata koji su ušli u drugu fazu obrade. Nakon što su podaci javno objavljeni, prijavljena je sumnja na umjetno stvaranje uvjeta za dobivanje sredstava javne potpore, Glavnoj upravi za poljoprivredu i ruralni razvoj pri Europskoj komisiji (GU AGRI). Navedena Uprava je dala preporuku da nadležna tijela uspostave sustav kojim bi se osiguralo otkrivanje i rješavanje slučajeva stvaranja umjetnih situacija u cilju primanja potpore iz sredstava EPFRR. Dan je prijedlog Agenciji, da se ispitaju i isključe iz financiranja sve umjetno stvorene situacije te ojačaju pravila koja su na snazi da bi se izbjegla mogućnost takvih situacija.

Nakon što su obavljene dodatne provjere, odbijeno je deset projekata zbog sumnji na umjetno stvaranje uvjeta s namjerom ostvarivanja većeg broja bodova i veće financijske potpore. Za osam projekata iz operacije 4.1.1., donesene su Odluke o odbijanju zahtjeva, a za dva projekta iz operacije 4.2.1., izdane su Izjave o poništenju obveze.

Odluke o odbijanju zahtjeva za potporu su donesene, jer su prije objave natječaja mijenjane odgovorne osobe kako bi se uvećao intenzitet javne potpore za mlade poljoprivrednike ili je tražena uvećana potpora za ulaganja u planinska područja, odnosno u područja sa značajnim prirodnim ograničenjima bez obzira što su ulaganja u gradnju gospodarskih objekata i prateću infrastrukturu izvršena na drugoj lokaciji. Nadalje, kod pojedinih društava su uočene višestruke promjene prokurista, osnivača i članova društva (uz moguće srodstvo) te naknadne promjene sjedišta društva ili su upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava neposredno prije objave natječaja. Izjave o poništenju obveze su donesene za povezana društva koja imaju istog osnivača i sudjeluju u zajedničkom projektu, a pojedinačno su podnijeli zahtjev za potporu za slične investicije, imaju sjedište na istoj adresi, lokacija ulaganja je na jednoj katastarskoj čestici, u vlasništvu iste osobe s različitim poduloškom, a glavni projekt je izrađen za sve korisnike zajedničkog projekta od istog ovlaštenog arhitekta te istog izvođača radova. Do dana obavljanja revizije (ožujak 2017.), odobrena su ulaganja u gradnju gospodarskih objekata i prateću infrastrukturu, nabavu opreme, mehanizacije i pratećih sadržaja u vezi s vlastitom proizvodnjom na gospodarstvu te druga ulaganja u okviru operacije 4.1.1., u iznosu 861.513.382,00 kn. S obzirom na to da nisu okončani žalbeni postupci, isplate nisu obavljene.

Za ulaganja u građenje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate, uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata te ulaganja u poboljšanje učinkovitosti korištenja gnojiva (strojevi i oprema za utovar, transport i primjenu gnojiva) u okviru operacije 4.1.2., donesene su Odluke o dodjeli sredstava u iznosu 115.954.819,00 kn. Nakon okončanih ulaganja dostavljeni su zahtjevi za isplatu s dokazima o plaćenim računima prema listi prihvatljivih troškova u iznosu 26.080.009,00 kn. Nadalje, za ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za poslovanje s mlijekom i preradom mlijeka, za klanje, rasijecanje, preradu (mesa, jaja), za preradu voća, povrća, grožđa (osim za proizvodnju vina) i druga ulaganja u okviru operacije 4.2.1., donesene su Odluke o dodjeli sredstava u iznosu 238.165.812,00 kn, od čega je do konca 2016. korisnicima na temelju podnesenih zahtjeva i računa isplaćeno 41.746.918,00 kn.

Državni ured za reviziju predlaže u kontrolne liste i procedure uvrstiti provjere s ciljem otkrivanja umjetno stvorenih uvjeta.

Također, predlaže postupati s dužnom pažnjom kod sastavljanja natječajne dokumentacije i administrativnih kontrola te provesti procjenu rizika, odnosno okolnosti koje mogu dovesti do stvaranja umjetnih uvjeta i pogodovanja podnositeljima zahtjeva koji ih stvaraju.

- 4.2. *U očitovanju na propust u vezi s upisom zemljišta u ARKOD sustav na temelju izjave svjedoka bez dokumentacije o pravu korištenja kao jedino pravno valjanom temelju kojim se dokazuje pravo korištenja određenog zemljišta u poljoprivredne svrhe, Ministarstvo obrazlaže da se kod donošenja Programa pristupanja Republike Hrvatske EU i provedbom ZPP započelo s uspostavom ARKOD sustava u 2009., kao jednim od kontrolnih mehanizama IAKS-a. Manjkavost zemljišno-knjižnih evidencija i neriješeni imovinsko-pravni odnosi su utjecali na činjenicu da je Republika Hrvatska kod pregovora s EU odlučila prihvatiti poljoprivrednu parcelu kao referentnu površinu za dodjelu poljoprivredne potpore. Od 2011., referentna poljoprivredna površina za dobivanje potpore je poljoprivredna ARKOD parcela umjesto katastarske čestice. Navedenim modelom je omogućeno dobivanje potpore za prihvatljivo zemljište većem broju poljoprivrednika.*

Načela za uspostavu i održavanje ARKOD sustava su propisana Smjernicama Europske komisije (Land Parcel Identification System - LPIS). Podaci o ARKOD parcelama dobivaju se na temelju izjave poljoprivrednika, uz pomoć programske podrške koja omogućuje fotointerpretaciju poljoprivrednih površina na digitalnoj ortofoto karti (DOF) i određivanje granica ARKOD parcela. Navedeni podaci nisu identični katastarskim podacima o kojima evidencije vodi Državna geodetska uprava. Digitalni katastarski plan služi da se približno pozicioniraju ARKOD parcele u prostoru. U razdoblju od 2011. do 2015., isplata potpore bila je omogućena isključivo za ARKOD parcele koje su većim dijelom površine imale evidentiran legalan posjed. Temeljem odredbe članka 3. Pravilnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta omogućen je upis u ARKOD sustav za sve poljoprivredne površine koje poljoprivrednik koristi, što znači da je poljoprivrednik obavezan prijaviti sve poljoprivredne parcele na kojima njegovo poljoprivredno gospodarstvo obavlja poljoprivrednu djelatnost. Na temelju odredbe članka 31. stavka 3. Zakona o poljoprivredi, prava na plaćanje se dodjeljuju za prihvatljive hektare poljoprivredne površine koje je korisnik programa izravnih plaćanja imao u korištenju površina ucrtanih u ARKOD. Stoga se potpora ne dodjeljuje temeljem posjeda, odnosno vlasništva ili zakupa poljoprivrednog zemljišta, nego temeljem prihvatljivosti putem održavanja poljoprivrednog zemljišta. Navedenim postupanjem je omogućena dodjela potpore korisnicima bez legalnog posjeda koji ne mogu ishoditi valjanu dokumentaciju za poljoprivredno zemljište koje koriste temeljem usmenog dogovora, a stvarni vlasnici ili posjednici su nedostupni (odselili ili umrli). Tijekom 2015., nakon stupanja na snagu Zakona o poljoprivredi, upis u ARKOD sustav je povećan te su uvedene Izjave o korištenju bez legalnog posjeda, kako bi se spriječile zlouporabe. Ministarstvo napominje da nije moguće uskladiti podatke u ARKOD sustavu prema pravno valjanoj dokumentaciji o pravu korištenja uz provjeru stvarnog stanja, jer je to u suprotnosti s propisanom akreditiranom metodologijom uspostave i održavanja ARKOD sustava prema zahtjevima i propisima EU. Radi sprečavanja zlouporaba, Ministarstvo i Agencija uvode nove mehanizme evidentiranja i kontrola. Tako je Pravilnikom o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta iz prosinca 2016. propisano da se poljoprivredne površine u vlasništvu države upisuju u ARKOD sustav uz pravno valjanu dokumentaciju u skladu s propisima koji reguliraju korištenje zemljišta u vlasništvu države, dok se kod evidencije privatnog zemljišta bez valjane dokumentacije evidentira Izvadak iz Zapisnika o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta koji se objavljuje na oglasnoj ploči regionalnog ureda Agencije te se dostavlja nadležnoj jedinici lokalne samouprave radi službene objave na oglasnoj ploči i omogućavanja dostavljanja primjedbi na izvadak iz Zapisnika, u roku 30 dana od dana službene objave. Nadalje, Ministarstvo navodi da je odredbom članka 13. stavka 7. navedenog Pravilnika uređeno postupanje u slučaju korištenja poljoprivrednog zemljišta bez suglasnosti vlasnika ili posjednika na način propisan za ARKOD parcele u preklapanju koje se rješava nakon provjere dostavljene dokumentacije (izvatkom iz zemljišnih knjiga, izvatkom iz katastra, ovjerenim ugovorom o zakupu, dugogodišnjem zakupu, prodaji, koncesiji ili plodouživanju, služnosti šumskog zemljišta ili darovanju, pravomoćnom sudskom odlukom ili drugim pravomoćnim rješenjima nadležnog tijela i drugo) te se može ispisati iz evidencije. Također navodi da Agencija primjenjuje i druge kontrolne mehanizme evidencije poljoprivrednog zemljišta bez valjane dokumentacije koji neće utjecati na kontrolu kvalitete ARKOD sustava.

U vezi s potporama doznačenim Državnoj ergeli Đakovo i Lipik za uzgoj i selekciju konja lipicanaca, Ministarstvo naglašava da će u narednom razdoblju obaviti nadzor namjenskog korištenja sredstava u skladu sa zaključenim ugovorima u 2016. i 2017. Ukoliko se utvrdi nenamjensko trošenje, zahtijevat će od korisnika povrat sredstava u državni proračun.

U očitovanju na propust koji se odnosi na usluge zdravstvene zaštite životinja, Ministarstvo navodi da je preporuka Državnog ureda za reviziju u potpunosti prihvaćena. Nadalje, obrazlaže da je provođenje laboratorijske i terenske dijagnostike jedini pravovaljani dokaz o statusu zaraznih i nametničkih bolesti na području Republike Hrvatske, a čije je sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Temeljem navedenog, utvrđuju se stavke Ugovora po laboratorijskoj pretrazi i bolesti na godišnjoj razini. Prema zakonskim propisima, ovisno od epidemiološke situacije, određuju se prioritete te ugovaraju pretrage koje se obavljaju po protokolu laboratorija utvrđenom za navedene bolesti. Tijekom provedbe mjera na terenu moguća su odstupanja od ugovorenih pretraga, jer nije moguće predvidjeti u cijelosti epidemiološku situaciju po pojedinoj bolesti, odnosno pojavnost bolesti na razini farme ili šireg područja. Osim navedenog, na realizaciju znatno utječe i provedba mjera na terenu koje nije moguće uvijek kontrolirati isključivo zbog promjena u pojavnosti bolesti te drugih čimbenika. Kako bi se izbjegla odstupanja pretraga u odnosu na ugovorene pretrage, Ministarstvo ističe da je s Hrvatskim veterinarskim institutom dogovoreno praćenje realizacije ugovora po stavkama za svaku ugovorenu bolest, a što je utvrđeno odredbom članka 4. točke 9. Ugovora o terenskoj i laboratorijskoj dijagnostici zaraznih i nametničkih bolesti životinja. Navedena odredba se primjenjuje od 2016., kao osiguranje Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane da su pretrage izvršene u okviru predviđenog broja pretraga.

U vezi s ugovorima o djelu, Ministarstvo obrazlaže da primjenjuje Odluku Vlade Republike Hrvatske o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave te stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine 70/16). Vezano uz zaključak, da se poslovi trajnijeg karaktera nisu mogli povjeriti pružateljima usluga na temelju ugovora o djelu, Ministarstvo navodi odredbe članka 3. stavka 2., 3. i 4. Zakona o državnim službenicima kojom je utvrđeno da poslove u državnim tijelima obavljaju državni službenici i namještenici. Državni službenici su osobe koje u državnim tijelima kao redovito zanimanje obavljaju poslove iz djelokruga tih tijela utvrđene Ustavom, zakonom ili drugim propisima donesenim na temelju Ustava i zakona. Državni službenici su i osobe koje u državnim tijelima obavljaju informatičke poslove, opće i administrativne poslove, planske, materijalno-financijske i računovodstvene te slične poslove. Nadalje, navodi da iz navedenog članka proizlazi da se, osim namješteničkih poslova iz stavka 4. članka 3. Zakona (pomoćno-tehnički poslovi i ostali poslovi čije je obavljanje potrebno radi pravodobnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz djelokruga državnih tijela), pojedini poslovi mogu povjeriti pružateljima stručnih usluga izvan državne službe i za poslove iz stavka 3. istog članka (informatički poslovi, opći i administrativni poslovi, planski, materijalno-financijski i računovodstveni i slični poslovi) pri čemu ne postoji ograničenje za razdoblje angažiranja vanjskih suradnika od godine dana kako se navodi u zaključku.

Također, navodi da je Odlukom Vlade Republike Hrvatske određeno da se u slučajevima u kojima se obavljanje poslova radnog mjesta namještenika ne može osigurati raspodjelom poslova između postojećih namještenika, njihovo obavljanje može povjeriti vanjskim pružateljima usluga u skladu s važećim propisima. Zapošljavanje službenika na neodređeno vrijeme, osim na poslove upravljanja i kontrole korištenja europskih strukturnih i investicijskih fondova u Republici Hrvatskog, isključivo se obavlja u skladu s planom prijama i osiguranim financijskim sredstvima i uz primjenu klauzule 2 za 1, a na određeno vrijeme samo radi zamjene duže odsutnih službenika.

U vezi s rashodima za kapitalne pomoći koji se odnose na Program Ruralnog razvoja (dalje u tekstu: , Mjera 04 – Ulaganja u fizičku imovinu) Ministarstvo prihvaća preporuke Državnog ureda za reviziju te navodi da je Ministarstvo kao Upravljačko tijelo uspostavilo novi sustav provedbe natječaja u cilju izbjegavanja rizika za umjetno stvaranje uvjeta za dobivanje sredstava javne potpore. Donesen je Pravilnik o provedbi mjere 4 Ulaganja u fizičku imovinu, podmjera 4.1 Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (Narodne novine 37/17) i Pravilnik o provedbi mjere 4 Ulaganja u fizičku imovinu, podmjera 4.2 Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (Narodne novine 46/17).

Na temelju navedenih Pravilnika, objavljeno je ukupno pet natječaja 24. travnja 2017. Izmjenama natječaja od 22. svibnja i 2. lipnja 2017., dodatno su pojašnjene pojedine odredbe i prilozi natječaja. Za provedbu operacije 4.1.1., Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava objavljena su četiri natječaja, od čega su dva objavljena za sektor voća i povrća, a dva za sektor stočarstva i peradarstva, kao prioritetne sektore Programa. Ukupna alokacija od 200.000.000,00 kn je podijeljena na korisnike u rasponu od 6.000 do 250.000 EUR ekonomske veličine (120.000.000,00 kn) te korisnike ekonomske veličine preko 250.000 EUR (80.000.000,00 kn). Na isti način podijeljena je i alokacija od 200.000.000,00 kn za stočarstvo i peradarstvo, na korisnike od 8.000 do 250.000 EUR ekonomske veličine (120.000.000,00 kn) te korisnike ekonomske veličine preko 250.000 EUR (80.000.000,00 kn). Objavljen je i natječaj za provedbu tipa operacije 4.1.2., Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš s alokacijom od 200.000.000,00 kn. Sufinanciranje za sve natječaje, kod oba tipa operacije, iznosi najviše 50,0 % ukupno prihvatljivih troškova projekta, a iznos potpore po projektu od najmanje 5.000 do najviše 1.000.000 EUR, osim za početnike gdje je maksimalni iznos ograničen na 100.000 EUR po projektu. Iznimno, intenzitet potpore za ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31. 12. 1991., str. 1) iznosi najviše 75,0 % iznosa prihvatljivih troškova za sve podnesene zahtjeve za potporu u Republici Hrvatskoj do 1. srpnja 2017. godine. Nakon 1. srpnja 2017., intenzitet potpore za navedena ulaganja iznosi najviše 50,0 % ukupno prihvatljivih troškova. Kod oba tipa operacije, za mlade poljoprivrednike moguće je povećanje intenziteta potpore za 20,0 % uz uvjet da je osoba mlađa od 40 godina nositelj/vlasnik te da plaća doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje po osnovi poljoprivrede, najkasnije u trenutku podnošenja konačnog zahtjeva za isplatu.

Za provedbu tipa operacije 4.2.1., Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima, objavljena su dva natječaja 29. svibnja 2017. kojima je ukupna alokacija od 300.000.000,00 kn podijeljena na mikro, male i srednje korisnike (180.000.000,00 kn) te velike korisnike (120.000.000,00 kn), kako bi natjecanje među korisnicima bilo ravnopravnije. Izmjena natječaja u kojoj se dodatno tumače pojedine odredbe i prilozi natječaja objavljena je 19. lipnja 2017. Sufinanciranje iznosi najviše 50,0 % ukupno prihvatljivih troškova projekta, a iznos potpore po projektu je utvrđen najmanje 15.000 EUR do najviše 3.000.000 EUR za sektor prerade mesa i mlijeka, odnosno 2.000.000 EUR za druge sektore. Za početnike je najviši iznos potpore ograničen na 200.000 EUR po projektu. U skladu s novim pravilnicima, prijave se odvijaju u dvije faze, od kojih će u prvoj fazi od korisnika biti tražen manji opseg dokumentacije. Vrlo brzo nakon zatvaranja natječaja korisnici koji prolaze u drugu fazu bit će o tome obaviješteni te će im biti omogućena dostava dodatne dokumentacije. Također, korisnici za koje nema dostatnih sredstava, po zatvaranju natječaja bit će na vrijeme informirani, kako bi se izbjegao dodatni trošak pripreme dokumentacije. Cjelokupni postupak odabira planiran je u roku 120 dana, ne računajući vrijeme koje korisnik ima za dostavu dokumentacije, što je značajno brže u odnosu na 18 mjeseci iz prvog natječaja. Novim pravilnicima jasno su razgraničeni uvjeti prihvatljivosti korisnika i troškovi projekta te definirani uvjeti za isključenje korisnika koji pored ostalog uključuju i umjetno stvorene uvjete te sukob interesa. Osim toga, ograničen je broj zahtjeva za potporu po korisniku, a uvedeni su i pokazatelji provedbe projekta. Uvjetima prihvatljivosti korisnika definirane su vrste prihvatljivih korisnika, minimalni uvjet jednog zaposlenika, isključena je mogućnost prijave korisnika u blokadi i uveden je minimum koji moraju ispuniti obveznici poreza na dobit, kako bi se isključila mogućnost umjetnog stvaranja uvjeta za dobivanje sredstava potpore. S obzirom na to da Agencija odobrava i izvršava plaćanja, vodi kontrolu preuzetih i izvršenih obveza, naglašava se da je Agencija u suradnji s nadležnim stručnim službama Ministarstva postavila nove kriterije odabira usklađene s Programom i iskustvima iz prethodnih natječaja, u cilju transparentnije i ravnomjernije dodjele bespovratnih sredstava te stvaranja preduvjeta za ostvarenje zadanih pokazatelja iz Programa. Unesene su u kontrolne liste i provedbene dokumente odredbe koje se odnose na umjetno stvaranje uvjeta te je održana edukacija zaposlenika i napravljen vodič koji opisuje prijevare i nepravilnosti u područjima visokog rizika („red flags“) u cilju smanjenja mogućnosti pojave umjetno stvorenih uvjeta.

- 4.3. U postupku obavljanja revizije utvrđeno je da su u Ministarstvu određeni poslovi obavljani u razdoblju dužem od godine dana na temelju ugovora o djelu. Državni ured za reviziju nije osporavao mogućnost zaključivanja spomenute vrste ugovora, ali je skrenuo pozornost na odredbe članaka 52., 61. i 62. Zakona o državnim službenicima iz kojih, između ostalog, proizlazi da se za poslove koje imaju trajniji karakter treba postupati u skladu s navedenim odredbama. S obzirom da su u konkretnom slučaju poslovi koji su obavljani na temelju ugovora o djelu trajali u kontinuitetu duže vremensko razdoblje, zaključeno je da se radi o poslovima trajnijeg karaktera te je trebalo poduzeti odgovarajuće aktivnosti kako bi se postupalo u skladu s naprijed navedenim odredbama Zakona o državnim službenicima. Nadalje, skreće se pozornost i na odredbe članka 590. Zakona o obveznim odnosima, kojima je propisano da se ugovorom o djelu izvođač obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje kakva fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu.

Slijedom navedenog, Državni ured za reviziju ostaje pri nalogu da pri povjeravanju poslova koji se obavljaju u Ministarstvu treba postupati u skladu s odredbama Zakon o državnim službenicima.

5. Javna nabava

5.1. Ministarstvo je donijelo Plan nabave za 2016. kojim je planirana nabava roba, radova i usluga procijenjene vrijednosti 137.694.658,00 kn, bez poreza na dodanu vrijednost. Plan nabave i registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma je objavljen na mrežnim stranicama Ministarstva.

Prema Izvješću o javnoj nabavi za 2016., na temelju otvorenog postupka javne nabave je zaključeno jedanaest ugovora o nabavi usluga u vrijednosti 5.289.374,00 kn, jedan okvirni sporazum za nabavu usluga u vrijednosti 609.500,00 kn, jedan okvirni sporazum za nabavu roba u iznosu 23.992.650,00 kn te dva ugovora na temelju pregovaračkog postupka bez prethodne objave za nabavu usluga u vrijednosti 654.560,00 kn, s porezom na dodanu vrijednost.

Nabavljene su robe i usluge procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn u ukupnoj vrijednosti 12.130.040,00 kn, s porezom na dodanu vrijednost.

Za nabavu usluga u iznosu 4.538.102,00 kn, koje se odnose na nepokretne telekomunikacijske usluge (telefon i Internet) u iznosu 1.537.410,00 kn, usluge tehničke potpore i održavanja informatičkih resursa u iznosu 1.373.550,00 kn, tekućeg i investicijskog održavanja službenih automobila u iznosu 938.517,00 kn te usluge održavanja informacijskih sustava za upravljanje inspekcijским nadzorom (E-inspektor) i za upravljanje dokumentima (EUD) u iznosu 688.625,00 kn, nisu provedeni postupci javne nabave.

Za nabavu telekomunikacijskih usluga u srpnju 2009. Ministarstvo je zaključilo okvirni sporazum za razdoblje od četiri godine, koji je istekao u srpnju 2013. U kolovozu 2013. Ministar je donio Odluku o osiguranju telekomunikacijskih usluga za potrebe Ministarstva u kojoj je navedeno da se u cilju nesmetanog i kontinuiranog rada Ministarstva te osiguranja pružanja telekomunikacijskih usluga, određuje privremeno korištenje usluga dosadašnjeg izvršitelja (prema navedenom okvirnom sporazumu i zaključenog ugovora o nabavi navedenih usluga iz 2011., na temelju okvirnog sporazuma) do okončanja postupka javne nabave. Također je navedeno da je navedena nabava u nadležnosti Državnog ureda za središnju javnu nabavu kojem je Ministarstvo dostavilo svoje potrebe, no navedeni Ured nije proveo nabavu navedenih usluga. Ministarstvo je podatke o potrebama za uslugama fiksne telefonije dostavljalo Državnom uredu za središnju javnu nabavu u više navrata, (travnju i rujnu 2013., listopadu 2014. te prosincu 2016.). Prema ispostavljenim računima u 2016. vrste usluga i količine pojedinih obračunanih usluga nisu usporedivi s nazivima vrsta usluga i pojedinim cijenama iz ugovora zaključenog u kolovozu 2011. (ugovoreno je 111, a u 2016. je obračunana naknada za 210 priključnih točaka). Za nabavu usluga prijenosa podataka, stalnog pristupa internetu i korištenja usluge protokola u postojećem VPN okružju, zaključen je u travnju 2011. okvirni sporazum na temelju kojeg je u siječnju 2014. zaključen četvrti godišnji ugovor za nabavu navedenih usluga, na rok do konca ožujka 2014. U travnju 2014. Ministar je donio odluku o osiguranju kontinuirane usluge prijenosa podataka, stalnog pristupa internetu i korištenja usluge protokola u postojećem VPN okružju.

U cilju osiguranja nesmetanog rada Ministarstva, odlukom je određeno da se privremeno koriste navedene usluge od dotadašnjeg dobavljača, a u skladu s odredbama okvirnog sporazuma iz travnja 2011. i ponude ponuditelja iz travnja 2014., koja je sastavni dio navedene Odluke, do okončanja postupka javne nabave Državnog ureda za središnju javnu nabavu.

Okvirni sporazum zaključen je na rok od četiri godine te je istekao u travnju 2015. Odredbom članka 2., 5. i 6. okvirnog sporazuma je propisano da se tijekom razdoblja trajanja okvirnog sporazuma predviđa zaključenje četiri godišnja ugovora o javnoj nabavi. Cijene ponude za svaki godišnji ugovor, moraju odgovarati cijenama istaknutim u troškovniku ponude ponuditelja. Prilikom zaključenja godišnjih ugovora o javnoj nabavi ne smiju se mijenjati bitni uvjeti okvirnog sporazuma. Ponudom ponuditelja iz travnja 2014. navedene usluge po vrstama, opisu i jediničnim cijenama nisu usporedive u odnosu na troškovnik iz okvirnog sporazuma i zaključenim ugovorom. Prema ponudi ponuditelja iz travnja 2014., nije obuhvaćena lokacija u Splitu za koju se prema ispostavljenim računima ponuditelja također plaća usluga pristupa internetu. Prema odredbama članka 17. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog ureda za središnju javnu nabavu (Narodne novine 3/15), obveznici središnje javne nabave mogu samostalno provoditi postupke javne nabave za nabavne kategorije stavljene u nadležnost navedenog Ureda te u pravilu sklopiti ugovor/okvirni sporazum s rokom trajanja do zaključenja okvirnog sporazuma, odnosno ugovora od strane Državnog ureda za središnju javnu nabavu u postupcima središnje javne nabave. Stoga je Ministarstvo kao obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14), nakon isteka okvirnog sporazuma i zaključenih ugovora trebalo samostalno provesti postupke javne nabave za nepokretne telekomunikacijske usluge (telefon i Internet) u skladu s odredbama navedenog Zakona.

U okviru ostvarenih rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja prijevoznih sredstava, na usluge održavanja službenih vozila se odnosi 928.517,00 kn. Prema evidenciji, Ministarstvo je u 2016. raspolagalo sa 180 službenih vozila (169 u vlasništvu i jedanaest u najmu). Korištena su vozila jedanaest proizvođača (46 Ford, 32 Nissan, 30 Škoda, 29 Citroen i drugi). Usluge tekućeg i investicijskog održavanja službenih vozila su se nabavljale od više izvršitelja putem ispostavljenih pojedinačnih narudžbenica. Odredbama članka 1. i 5. Zakona o javnoj nabavi, između ostalog, je propisano da se Zakon primjenjuje na javne naručitelje, odnosno državna tijela Republike Hrvatske. Nadalje odredbom članka 18. stavak 3. Spomenutog Zakona propisano je da se navedeni Zakon ne primjenjuje za nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno za nabavu radova do 500.000,00 kn, a pitanja nabave do tih vrijednosti uređuje naručitelj svojim aktom. S obzirom na to da vrijednost ostvarenih usluga tekućeg i investicijskog održavanja službenih vozila prelazi 200.000,00 kn, Ministarstvo je trebalo provesti postupak javne nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. Za nabavu usluga održavanja informacijskih sustava za upravljanje inspekcijским nadzorom (E-inspektor) i za upravljanje dokumentima - EUD), Ministarstvo je planom nabave za 2016. planiralo provesti otvoreni postupak javne nabave za navedene usluge koje su procijenjene u vrijednosti 700.000,00 kn u svibnju 2016., iako je prethodni ugovor za nabavu navedenih usluga istekao koncem 2015. Početkom ožujka 2016, ministar je donio odluku o osiguranju kontinuirane usluge održavanja informacijskih sustava za upravljanje inspekcijским nadzorom (E-inspektor) i upravljanje dokumentima (EUD) kojom je u cilju osiguranja nesmetanog i kontinuiranog rada Ministarstva određeno privremeno korištenje navedenih usluga od dotadašnjeg izvršitelja usluga, a u skladu s odredbama zaključenog ugovora od 1. travnja 2015.

Odlukom je određeno da se primjenjuje unatrag (retroaktivno) od 1. siječnja 2016. i na snazi je do okončanja postupka javne nabave u 2016. te odabira najpovoljnijeg ponuditelja za navedene usluge.

Poziv za nadmetanje objavljen je u srpnju 2016., a u kolovozu 2016. zaključen ugovor o nabavi navedenih usluga. Za razdoblje od siječnja do srpnja 2016. usluge održavanja informacijskih sustava za upravljanje inspekcijskim nadzorom (E-inspektor) i za upravljanje dokumentima (EUD) u iznosu 688.625,00 kn (mjesečno 98.375,00 kn s porezom na dodanu vrijednost) su nabavljene bez primjene propisanih postupaka javne nabave.

Za nabavu usluga tehničke potpore i održavanja informatičkih resursa Ministarstva poljoprivrede na teritoriju Republike Hrvatske u 2016. postupak nabave nije proveden. Ministarstvo je u planu nabave za 2016. planiralo provesti otvoreni postupak javne nabave za navedene usluge procijenjene vrijednosti 864.000,00 kn u svibnju 2016., iako je prethodni ugovor za nabavu navedenih usluga istekao koncem 2015. Navedene usluge su u 2016. u iznosu 1.373.550,00 kn s porezom na dodanu vrijednost nabavljene na temelju Odluke ministra iz ožujka 2016. o osiguranju kontinuirane usluge tehničke potpore i održavanja informatičkih resursa kojom je određeno privremeno korištenje navedenih usluga od dotadašnjeg isporučitelja usluga, a koji navedene usluge obavlja na temelju ugovora o nabavi navedenih usluga zaključenog u ožujku 2015. za razdoblje od ožujka do konca prosinca 2015. Određeno je da se navedena Odluka primjenjuje unatrag od 1. siječnja 2016. i na snazi je do okončanja postupka javne nabave u 2016. i odabira najpovoljnijeg ponuditelja za navedene usluge.

Ministarstvo je donijelo Odluku o provedbi postupka nabave bagatelne vrijednosti do 200.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost za robe i usluge te do 500.000,00 kn za radove. Revizijom je utvrđeno da pojedini postupci nabave koji se odnose na nabavu i ugradnju kompezatora u iznosu 197.936,00 kn, licenci u iznosu 177.196,00 kn, ulaganja u računalne programe i nabavu ostalih instrumenata uređaja i strojeva u iznosu 176.913,00 kn (ručna računala s gps prijamnikom te programske aplikacije za prikupljanje podataka), ulaganja u računalne programe (izrada mobilne aplikacije, baze podataka i mrežnog servisa za mtransportni dokument i mprodajni list) u iznosu 143.750,00 kn, jednim dijelom nisu provedeni u skladu s odredbama navedene Odluke. Ponuditelji su svoje ponude dostavili elektroničkom poštom. Pozivi za dostavu ponuda ne sadrže sve propisane elemente (procijenjenu vrijednost nabave, kriterije za odabir ponude, uvjete i zahtjeve koje ponuditelji trebaju ispuniti, a rok za dostavu ponuda bio je kraći od sedam dana). Navedenom Odlukom je propisano da za procijenjenu nabavnu vrijednost veću od 100.000,00 kn, ponuditelj neposredno na urudžbeni zapisnik kod naručitelja ili putem pošte preporučenom poštanskom pošiljkom na adresu naručitelja dostavlja ponudu u papirnatom pisanom obliku u zatvorenoj omotnici, da Poziv za dostavu ponuda uz naziv naručitelja mora sadržavati opis predmeta nabave, procijenjenu vrijednost nabave, kriterij za odabir ponude, uvjete i zahtjeve koje ponuditelj trebaju ispuniti, rok za dostavu ponude, način dostavljanja ponude, adresu na koju se ponude dostavljaju, kontakt osobu, broj telefona i adresu elektroničke pošte i datum objave poziva na mrežnim stranicama. Rok za dostavu ponuda ne smije biti kraći od sedam dana od dana upućivanja poziva. Na osnovi pregleda pristiglih ponuda, sastavljeni su zapisnici o odabiru ponude u postupku bagatelne nabave kojim je utvrđena najpovoljnija ponuda s najnižom cijenom.

U siječnju 2017. stupio je na snagu novi Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine 120/16), kojim se, između ostalog, uređuju postupci i načini javne nabave roba, radova i usluga te nabava roba i usluga u vrijednosti do 200.000,00 kn, kao i radova do 500.000,00 kn.

Državni ured za reviziju nalaže nabavu nepokretne telekomunikacijske usluge (telefon i Internet), usluga tehničke potpore i održavanja informatičkih resursa, tekućeg i investicijskog održavanja službenih vozila te usluga održavanja informacijskih sustava za upravljanje inspekcijским nadzorom (E-inspektor) i za upravljanje dokumentima (EUD), provoditi u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Također, nalaže pridržavati se odredbi Odluke o provedbi postupka nabave bagatelne vrijednosti Ministarstva o provedbi postupka nabave bagatelne vrijednosti do 200.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost za robe i usluge te do 500.000,00 kn za radove te u Pozivu za dostavu ponuda navesti propisane podatke u skladu s odredbama navedene Odluke.

- 5.2. *U vezi s utvrđenim nepravilnostima i propustima koji se odnose na javnu nabavu, Ministarstvo obrazlaže da su telekomunikacijske usluge (telefona i Interneta) i usluge investicijskog održavanja vozila nabavne kategorije iz nadležnosti Državnog ureda za središnju javnu nabavu.*

U cilju pripreme i pokretanja postupaka nabave od strane Državnog ureda za središnju javnu nabavu u 2016., podaci su pravodobno dostavljeni za navedene nabavne kategorije. Za slučaj da je Ministarstvo poljoprivrede samostalno provodilo postupke nabave, napominje da bi kod raskida ugovora Ministarstvo moralo odabranim ponuditeljima plaćati odštetne zahtjeve zbog neopravdanog prijevremenog raskida ugovora. Za navedene nabavne kategorije ugovara se nabava najmanje na rok od jedne godine, a po preporuci Državnog ureda za reviziju bi ugovore trebalo zaključiti do okončanja postupaka javne nabave i zaključivanja okvirnog sporazuma, odnosno ugovora od strane Državnog ureda za središnju javnu nabavu. S obzirom na to da Ministarstvo ne raspolaže podacima o dinamici provođenja postupaka javne nabave iz nadležnosti Državnog ureda za središnju javnu nabavu, nije niti moglo započinjati postupke nabave. Za usluge tehničke potpore i održavanje informatičkih resursa te usluge informacijskog sustava za upravljanje inspekcijским nadzora (e-inspektor) i za upravljanje dokumentima (EUD) navodi da nisu provedeni postupci javne nabave iz razloga što Služba za nabavu nije zaprimila zahtjev za pokretanje postupaka od nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva zadužene za poslove informatike. Zatraženo je samo da se izrade Odluke Ministra o nastavku pružanja usluga od odabranih ponuditelja pod istim uvjetima iz ugovora kojima je istekao rok. Razlozi za traženje navedenih odluka su djelom rezultat kašnjenja kod donošenja Državnog proračuna za 2016. U 2017. su navedeni postupci provedeni u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. U vezi s propustom koji se odnosi na nepridržavanje odredbi Odluke o provedbi postupaka nabave bagatelne vrijednosti, Ministarstvo navodi da će uočene nepravilnosti biti ispravljene, jer je stupio novi Zakon o javnoj nabavi prema kojem će se uskladiti interni akti koji reguliraju postupke jednostavne nabave. Ministarstvo poljoprivrede donijelo je Pravilnik o postupku provođenja jednostavne nabave u kojem je detaljnije obrazloženo postupanje u postupcima nabave roba, radova i usluga vrijednosti do 200.000,00 kn (usluga i robe) odnosno 500.000,00 kn za radove.

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Ministarstva za 2016. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
 - u prošlim revizijama, utvrđene nepravilnosti koje se odnose na nerealno iskazivanje imovine u pripremi, popis imovine i obveza, evidentiranje rashoda u poslovnim knjigama bez primjene modificiranog računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja, odnosno evidentiranje rashoda i obveza u izvještajnom razdoblju na koje se odnosi, evidentiranje potraživanja od obveznika plaćanja naknade za korištenje OKFŠ u visini uplaćenih sredstava u državni proračun, umjesto na temelju zaduženja prema obrascu OKFŠ, ponovljene su i u 2016. (točka 1. Nalaza)
 - u 2016., putem donacije EU nabavljeno je 50 000 doza cjepiva protiv bolesti kurgave kože, a vrijednost donacije nije procijenjena i evidentirana u poslovnim knjigama u okviru prihoda poslovanja i rashoda za nabavu kratkotrajne imovine; U poslovnim knjigama, potraživanja od županija za sredstva udružena za kreditiranje Programa razvitka poljoprivrede su pogrešno evidentirana u iznosu 93.815.083,00 kn, umjesto u iznosu 83.574.603,00 kn zbog čega je netočno iskazana vrijednost imovine koja se odnosi na potraživanja te iskazana više za 10.240.480,00 kn; Rashodi za usluge programske podrške u sustavu nadzora potrošnje plinskog ulja za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi nisu evidentirani na računu rashoda i obveza prema načelu nastanka događaja u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, u 2014. u iznosu 9.678.583,00 kn i 2015. u iznosu 9.600.560,00 kn, nego u vrijeme plaćanja u 2016., u ukupnom iznosu 19.279.143,00 kn; Opisani način evidentiranja utjecao je na pogrešno iskazivanje rezultata poslovanja, odnosno višak prihoda u financijskim izvještajima za godinu kada su rashodi trebali biti evidentirani; Popis imovine i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca 2016. nije cjelovit; Građevinski objekti, namještaj, medicinska i laboratorijska oprema u pripremi su popisani prema stanju iskazanom u poslovnim knjigama, iako je navedena imovina najvećim dijelom stavljena u uporabu u prethodnim godinama; Tuđa imovina koja se koristi na temelju zaključenih ugovora o najmu i zakupu nije popisana; Novčana sredstva evidentirana na transakcijskim računima za potpore, također nisu popisana; Potraživanja i obveze su popisani prema podacima iz glavne knjige evidentiranim na podskupini računa Računskog plana bez utvrđivanja stvarnog stanja (točka 2. Nalaza)

- koncem 2016., u poslovnim knjigama su evidentirana i financijskim izvještajima iskazana potraživanja u iznosu 378.998.324,00 kn, koja čine 92,3 % financijske imovine. Vrijednosno značajnija potraživanja se odnose na potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 199.728.346,00 kn i potraživanja za dane zajmove u iznosu 153.378.820,00 kn; Potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 205.134.047,00 kn su umanjena za obračunani ispravak vrijednosti u iznosu 5.405.701,00 kn te su iskazana u iznosu 199.728.346,00 kn; Ispravak je proveden za potraživanja iz programa Zbrinjavanja i zdravstvene zaštite stoke u vojno - redarstvenim akcijama Bljesak i Oluja koja nisu naplaćena, jer na računima ovršenika nije bilo novčanih sredstava. Nad dužnicima su okončani stečajni postupci i provedeni postupci brisanja iz sudskog registra; U okviru potraživanja za dane zajmove, također su iskazana potraživanja koja nisu naplativa, jer je nad društvom pokrenut stečajni postupak i postupak brisanja iz sudskog registra, a tražbine prijavljene u stečajnu masu nisu namirene u iznosu 4.086.250,00 kn; Do konca 2016., Povjerenstvo za otpis potraživanja nije sastavilo popis ukupno nenaplativih i zastarjelih potraživanja na način kako je to sugeriralo Ministarstvo financija (po subjektima, iznosima i poduzetim mjerama za naplatu), u cilju primjene Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja; Nadalje, u okviru potraživanja poslovanja su iskazana potraživanja od korisnika potpora prema konačnom obračunu, odnosno provedenoj modulaciji za proizvodnu 2009., 2010. i 2011. u iznosu 7.104.743,00 kn, potraživanja za povrat neosnovano isplaćenih ili nenamjenski utrošenih sredstava potpore temeljem rješenja poljoprivredne inspekcije u iznosu 3.904.772,00 kn i odluka za povrat u iznosu 894.264,00 kn; Osim namirenja navedenih potraživanja putem smanjenja ukupnog iznosa potpore odobrene za izravna plaćanja/mjere poljoprivredne politike, druge mjere naplate nisu poduzimane; Nadalje, u okviru potraživanja za dane zajmove, iskazana su potraživanja od županija za sredstva udružena u prošlim godinama za kreditiranje programa razvitka poljoprivrede, u razdoblju od 2001. do 2003. u iznosu 93.815.083,00 kn; Od jedanaest županija koje ne uplaćuju redovito sredstva na račun državnog proračuna, zatražena je izrada prijedloga terminskog plana za povrat duga; Terminski planovi su odobreni za šest županija, prema kojima su tijekom 2016. na ime duga trebale uplatiti sredstva u državni proračun u iznosu 4.600.000,00 kn, a uplaćeno je 1.800.000,00 kn od strane jedne županije, dok preostalih pet županija nije uplatilo sredstva prema odobrenim terminskim planovima u ukupnom iznosu 2.800.000,00 kn; Osim odobrenih terminskih planova, dodatne aktivnosti u cilju naplate prihoda iz nadležnosti Ministarstva i za njihovu uplatu u proračun, nisu poduzimane, a na nenaplaćena i nepravodobno uplaćena sredstva županija nisu obračunane zatezne kamate (točka 3. Nalaza)
- u okviru programa Upravljanje poljoprivredom, ribarstvom i ruralnim razvojem ostvareni su rashodi za subvencije u iznosu 7.440.000,00 kn, a odnose se na potpore za uzgoj i selekciju konja lipicanaca; S Državnom ergelom Đakovo i Lipik je zaključen ugovor o financiranju kojim je utvrđena namjena sredstava; Izvješća o utrošku sredstava potpore su dostavljana tromjesečno bez priloženih dokumenata kojima se dokazuje svrha za koju su odobrena sredstva utrošena (ugovor ili račun) te dokaz o izvršenom plaćanju (izvadak žiro računa); Rashodi za usluge na temelju ugovora o djelu su ostvareni u iznosu 4.383.107,00 kn i iznose 3,7 % sredstava osiguranih za osnovne plaće s doprinosima zaposlenika;

Navedeni rashodi su veći od ograničenja propisanog Zakonom o državnim službenicima za 2.004.538,00 kn (tčka 4. Nalaza)

- bez primjene propisanih postupaka javne nabave zaključeni su ugovori o nabavi usluga u iznosu 4.538.102,00 kn; Odnose se na nepokretne telekomunikacijske usluge (telefon i Internet) u iznosu 1.537.410,00 kn, usluge tehničke potpore i održavanja informatičkih resursa u iznosu 1.373.550,00 kn, tekućeg i investicijskog održavanja službenih vozila u iznosu 938.517,00 kn te usluge održavanja informacijskih sustava za upravljanje inspekcijom nadzorom (E-inspektor) i za upravljanje dokumentima (EUD) u iznosu 688.625,00 kn. (točka 5. Nalaza)

4. Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove u području poljoprivrede ruralnog razvoja, ribarstva, šumarstva, gospodarenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, poljoprivredne i vodne politike, tržišnih i strukturnih potpora u poljoprivredi, prehrambene i duhanske industrije te veterinarstva. Također, koordinira i usklađuje hrvatsku poljoprivrednu politiku i politiku ruralnog razvoja s odgovarajućim politikama EU u dijelu koji se odnosi na poljoprivredu, prehranu, ruralni razvoj i ribarstvo, provodi projekte iz fondova i programa EU i ostalih oblika međunarodne pomoći, obavlja poslove koji se odnose na sudjelovanje Republike Hrvatske u radu tijela EU u područjima iz njegove nadležnosti te druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost posebnim propisima. Stupanjem na snagu Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 93/16 i 104/16) u listopadu 2016., iz Ministarstva je izdvojena Uprava vodnog gospodarstva, a poslove koji se odnose na upravljanje vodama i vodno - gospodarskim sustavom je preuzelo Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. U Ministarstvu je koncem 2016. bilo 870 zaposlenika. Do 22. siječnja 2016., zakonski predstavnik Ministarstva bio je dipl. ing. Tihomir Jakovina, kada je imenovan prof. dr. sc. Davor Romić. Od 19. listopada 2016., zakonski predstavnik Ministarstva je dipl. iur. Tomislav Tolušić. Za 2016. su ostvareni ukupni prihodi u iznosu 5.851.272.238,00 kn, a rashodi i izdaci su evidentirani u iznosu 5.862.130.240,00 kn te manjak prihoda iznosi 10.858.002,00 kn. U okviru prihoda, vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna u iznosu 3.823.661.011,00 kn, koji čine 65,3 % ukupnih prihoda te prihodi od pomoći iz inozemstva u iznosu 1.832.668.429,00 kn, koji čine 31,3 % ukupnih prihoda. Za izravna plaćanja u poljoprivredi su osigurana sredstva u državnim proračunima za 2016. u iznosu u iznosu 2.300.676.148,00 kn, a doznačena su iz EPJF u iznosu 1.429.747.272,00 kn i proračuna u iznosu 870.928.876,00 kn. Vrijednosno značajniji prihodi od pomoći iz inozemstva su ostvareni iz EPFRR u iznosu 1.002.334.853,00 kn za realizaciju mjera iz programa Ruralni razvoj te Kohezijskog fonda u iznosu 512.874.660,00 kn za realizaciju Operativnog programa okoliš prioritet II i III u iznosu 484.904.882,00 kn i Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020. u iznosu 27.969.778,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na rashode za subvencije u iznosu 3.712.533.003,00 kn, koji čine 63,3 % ukupnih rashoda i izdataka te pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna u iznosu 938.697.151,00 kn, koji čine 16,0 % ukupnih rashoda i izdataka. Vrijednosno značajniji rashodi za subvencije su ostvareni u okviru programa Poljoprivreda u iznosu 2.532.149.029,00 kn ili 68,2 % rashoda za subvencije i Ruralni razvoj u iznosu 961.027.408,00 kn ili 25,9 % rashoda za subvencije. U odnosu na stanje iskazano početkom 2016., vrijednost ukupne imovine, kao i obveza i vlastitih izvora je smanjena za 1.449.653.074,00 kn ili 72,9 %.

Na navedeno smanjenje je utjecalo izdvajanje Uprave za vodno gospodarstvo i njeno pripajanje Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, u listopadu 2016. U okviru financijske imovine, vrijednosno su najznačajnija potraživanja u iznosu 378.998.324,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom godine, potraživanja su manja za 1.431.260.564,00 kn ili 79,1 %, zbog potraživanja za zajmove odobrene Hrvatskim vodama koja su nakon prijenosa Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, brisana iz poslovnih knjiga Ministarstva. Koncem 2016. su iskazane obveze u iznosu 98.393.066,00 kn. Vrijednosno značajnije se odnose na obveze za materijalne rashode u iznosu 32.182.663,00 kn, obveze za subvencije u iznosu 19.195.637,00 kn, obveze za povrat glavnice duga vezano uz kupnju poslovne zgrade putem financijskog najma u iznosu 15.683.254,00 kn te za zaposlene u iznosu 9.829.227,00 kn. Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na nepostupanje prema nalogima i preporukama danim u prošlim revizijama, računovodstveno poslovanje, potraživanja, rashode i izdatke te javnu nabavu, utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.